

Χριστίνα Σάββα

Επιθε(μα)τικές παρεμβάσεις υβριδικής
ενσωμάτωσης ανθρώπου και φύσης στην
Αγία Βαρβάρα Πάτρας

Επιβλέπων καθηγητής: Ιωάννης Ζαβολέας
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Φεβρουάριος 2025

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελεί την επιστέγαση μιας μακράς και απαιτητικής πορείας, κατά τη διάρκεια της οποίας δεν θα μπορούσα να φτάσω στο επιθυμητό αποτέλεσμα χωρίς την υποστήριξη και την καθοδήγηση σημαντικών ανθρώπων στη ζωή μου.

Πρώτα και κύρια, θα ήθελα να εκφράσω την ειλικρινή ευγνωμοσύνη μου στον επιβλέποντα καθηγητή μου, Ιώαννη Ζαβολέα, για την ανεκτίμητη καθοδήγηση, τις εύστοχες παρατηρήσεις και τη συνεχή υποστήριξή του σε όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τους φίλους και την οικογένειά μου, για την αγάπη, την υπομονή και την πίστη τους σε εμένα.

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία εστιάζει στη γειτονιά της Αγίας Βαρβάρας, μια περιοχή στο κέντρο της Πάτρας που διαφέρει έντονα από τον εξωστρεφή χαρακτήρα του αστικού ιστού της πόλης. Η γειτονιά χαρακτηρίζεται από εσωστρέφεια, έλλειψη δημόσιων χώρων και κοινωνικής συνοχής, καθώς και πλήθος αστικών κενών που ενισχύουν την απομόνωση και την αίσθηση εγκατάλειψης.

Βασικός στόχος της εργασίας είναι η αντιμετώπιση του φαινομένου της Αστικής Θερμικής Νησίδας, το οποίο αποτελεί μια σημαντική περιβαλλοντική πρόκληση για τις σύγχρονες πόλεις. Παράλληλα, επιδιώκεται η ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης μέσω της αναδιάρθρωσης του αστικού χώρου.

Η πρόταση αξιοποιεί τα αστικά κενά, μετατρέποντάς τα σε δημόσιους χώρους με πράσινες και υδάτινες παρεμβάσεις, οι οποίες συμβάλλουν στη μείωση της θερμοκρασίας, μιμούμενες τις βιολογικές διεργασίες των ριζών των φυτών. Οι λειτουργίες που εντάσσονται βασίζονται στις ανάγκες των κατοίκων της περιοχής και στοχεύουν στην εξυπηρέτηση καθημερινών δραστηριοτήτων και στην ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Το σχέδιο περιλαμβάνει τη δημιουργία διαδρομών φιλικών προς τους πεζούς, τον περιορισμό της κίνησης των οχημάτων και τη διαμόρφωση χώρων που συνδυάζουν οικολογικές λειτουργίες με την κοινωνική ζωή. Η παρέμβαση αποσκοπεί στην αναζωογόνηση της γειτονιάς, καθιστώντας την πιο βιώσιμη, προσβάσιμη και φιλική προς τους κατοίκους της.

Λέξεις κλειδιά: Αστική Θερμική Νησίδα, κοινωνική αλληλεπίδραση, αστικά κενά, δημόσιοι χώροι, διαδρομές φιλικές για τους πεζούς

Abstract

This thesis focuses on the neighborhood of Agia Varvara, an area in the center of Patras that differs strongly from the extrovert character of the urban fabric of the city. The neighborhood is characterized by introversion, lack of public spaces and social cohesion, as well as a multitude of urban voids that reinforce isolation and a sense of abandonment. The main objective of this thesis is to address the Urban Heat Island effect, which is a major environmental challenge for modern cities. At the same time, the aim is to enhance social interaction through the restructuring of urban space. The proposal exploits urban voids, transforming them into public spaces with green and aquatic interventions, which contribute to reducing temperature, mimicking the biological processes of plant roots. The functions included are based on the needs of local residents and aim to serve daily activities and enhance social interaction. The plan includes the creation of pedestrian-friendly pathways, the restriction of vehicle movement and the creation of spaces that combine ecological functions with social life. The intervention aims to revitalize the neighborhood, making it more sustainable, accessible and friendly to its residents.

Keywords: Urban Heat Island, social interaction, urban voids, public spaces, pedestrian-friendly pathways

Περιεχόμενα

8-9	Εισαγωγή
10-15	Θεωρητικό πλαίσιο Ανάλυση περιοχής
16	Χαρακτηριστικά πόλης παρέμβασης
17-18	Σύγκριση στοιχείων του κέντρου με τη γειτονιά της Αγίας Βαρβάρας
19-22	Αστική Θερμική Νησίδα στην Πάτρα και αντιμετώπισή της
23	SWOT ανάλυση της Αγίας Βαρβάρας
24-26	Ανάλυση Αγίας Βαρβάρας Σχεδιαστική Πρόταση
27	Διάγραμμα κίνησης
28	Διάγραμμα δραστηριοτήτων
29-33	Ανάλυση χάρτη δραστηριοτήτων και διαγράμματος φύτευσης
34-36	Masterplan ευρύτερης περιοχής & masterplan γειτονιάς
37-51	Παραδείγματα αξιοποίησης αστικών κενών
52-55	Υλικά & Έπιπλα
56-57	Μηχανισμοί μείωσης της θερμοκρασίας
58	Μακέτες
59	Συμπεράσματα
60-62	Βιβλιογραφία

Εισαγωγή

Η παρούσα διπλωματική εργασία επικεντρώνεται στη γειτονιά της Αγίας Βαρβάρας στο κέντρο της Πάτρας που χαρακτηρίζεται από εσωστρέφεια, έλλειψη ταυτότητας, έλλειψη δημόσιων χώρων και την παρουσία πολλών αστικών κενών. Η πρόταση της εργασίας στοχεύει στη δημιουργία ενός συνεκτικού δικτύου δημόσιων χώρων που αξιοποιούν τα αστικά κενά και εστιάζουν στην περιβαλλοντική αναβάθμιση και την κοινωνική συνοχή. Ένας βασικός άξονας της πρότασης είναι η ενίσχυση διαδρομών φιλικών προς τους πεζούς και τους ποδηλάτες, με ταυτόχρονη μείωση της χρήσης οχημάτων. Η προσέγγιση αυτή μειώνει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και, συνεπακόλουθα, τη θερμοκρασία, ενώ ταυτόχρονα ενισχύει τη σύνδεση των κατοίκων με τον δημόσιο χώρο. Σημαντική έμφαση δίνεται στη χρήση φυτών τα οποία είναι ανθεκτικά στο κλίμα της Πάτρας. Τα φυτά αυτά συμβάλλουν τόσο στη μείωση της θερμοκρασίας μέσω της σκίασης και της διαπνοής, όσο και στη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος καθώς κάποια διαθέτουν εντομοαπωθητικές ιδιότητες, κάποια προσελκύουν ωφέλιμα έντομα όπως οι πεταλούδες και οι μέλισσες ενισχύοντας την τοπική βιοποικιλότητα ενώ άλλα προσελκύουν πουλιά που ελέγχουν φυσικά πληθυσμούς παρασίτων. Παράλληλα, προβλέπεται η ενσωμάτωση υποδομών που μιμούνται τον τρόπο που οι ρίζες των φυτών διαχειρίζονται το νερό μειώνοντας εν τέλει τη θερμοκρασία, όπως δεξαμενές αποθήκευσης και επαναχρησιμοποίησης όμβριων υδάτων, διαπερατές επιφάνειες και κήπους βροχής (rain gardens). Αυτές οι παρεμβάσεις βελτιώνουν τη διαχείριση των υδάτων και ενισχύουν το μικροκλίμα της περιοχής, μειώνοντας περαιτέρω τη θερμοκρασία.

Το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας, ως απόρροια της έντονης αστικοποίησης, των αυξημένων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της ανεπαρκούς βλάστησης, επιδεινώνει τις θερμοκρασιακές συνθήκες, αυξάνοντας τις ενεργειακές απαιτήσεις και υποβαθμίζοντας την ποιότητα ζωής, ειδικά για τις πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Παράλληλα, η απουσία κατάλληλων δημόσιων χώρων εντείνει την κοινωνική απομόνωση, περιορίζοντας τις δυνατότητες αλληλεπίδρασης. Η ενασχόληση με αυτά τα ζητήματα είναι ουσιαστική, καθώς ο σχεδιασμός βιώσιμων και φιλικών προς τους κατοίκους αστικών χώρων μπορεί να προσφέρει λύσεις που ενσωματώνουν τόσο την περιβαλλοντική προστασία όσο και την κοινωνική ενδυνάμωση.

Μέσα από την παρούσα εργασία, επιδιώκεται η ανάπτυξη ενός σχεδιαστικού μοντέλου που όχι μόνο θα μειώνει τις θερμοκρασίες μέσω πράσινων και βιοκλιματικών παρεμβάσεων, αλλά ταυτόχρονα θα ενισχύει την κοινωνική συνοχή, προάγοντας την εξωστρέφεια. Η ανάγκη για βιώσιμες πόλεις που προσαρμόζονται στις κλιματικές και κοινωνικές αλλαγές καθιστά τη μελέτη και την εφαρμογή τέτοιων προσεγγίσεων εξαιρετικά σημαντική. Με τον συνδυασμό αυτών των στρατηγικών, η εργασία φιλοδοξεί να επαναπροσδιορίσει την ταυτότητα της Αγίας Βαρβάρας, δημιουργώντας έναν λειτουργικό και βιώσιμο αστικό χώρο που ανταποκρίνεται στις σύγχρονες περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις.

Τέλος, η συγκεκριμένη εργασία αποτελεί συνέχεια της ερευνητικής μου εργασίας, η οποία εστίαζε στον βιομιμητικό σχεδιασμό ως φυσική στρατηγική αντιμετώπισης της αστικής θερμικής νησίδας. Κατά την ερευνητική μου ενασχόληση, μελετήθηκαν σε βάθος οι αρχές της βιομιμητικής και οι δυνατότητες εφαρμογής τους σε αστικά περιβάλλοντα, γεγονός που ανέδειξε τη σημασία των λύσεων που βασίζονται στη φύση για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών προκλήσεων. Ως εκ τούτου, η εστίαση της διπλωματικής μου εργασίας σε αυτό το αντικείμενο αποσκοπεί στην ανάδειξη στρατηγικών που βασίζονται στη φύση σε συνδυασμό με την επαναξιοποίηση αστικών κενών για τη δημιουργία ολοκληρωμένων λύσεων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των σύγχρονων πόλεων.

Στρατηγικές μετριασμού της Αστικής Θερμικής Νησίδας

Η διπλωματική εργασία βασίζεται σε ένα εκτενές βιβλιογραφικό υλικό, το οποίο προσφέρει τη θεωρητική βάση για τη μελέτη της μείωσης της αστικής θερμικής νησίδας και τη δημιουργία δημόσιων χώρων που προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινωνική αλληλεπίδραση.

Η αστική θερμική νησίδα αποτελεί ένα κρίσιμο περιβαλλοντικό πρόβλημα που επηρεάζει την ποιότητα ζωής στις πόλεις, με τις θερμοκρασίες στα αστικά κέντρα να είναι αισθητά υψηλότερες από τις περιβάλλουσες περιοχές. Η μείωση του φαινομένου αυτού απαιτεί πολυδιάστατες στρατηγικές, οι οποίες ενσωματώνουν φυσικά και τεχνητά στοιχεία με στόχο τη βελτίωση του μικροκλίματος. Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση αναδεικνύονται ως η κύρια στρατηγική για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η κλιματική αλλαγή στις πόλεις, με έμφαση στη μείωση των θερμοκρασιών και στη βελτίωση του μικροκλίματος. Υπογραμμίζεται η σημασία της ενσωμάτωσης ενδημικών φυτεύσεων για τη μείωση των θερμοκρασιών και τη βελτίωση της θερμικής άνεσης αφού η χρήση τοπικών ειδών φυτών αυξάνει τη βιοποικιλότητα και μειώνει τις ανάγκες συντήρησης, καθιστώντας τα ιδανική επιλογή για αστικούς χώρους.¹

Παράλληλα, μελετάται ο τρόπος που διαχειρίζεται τις φυτεύσεις ο Piet Oudolf συνδυάζοντας τη βιοποικιλότητα, την αισθητική αρμονία και τη βιωσιμότητα. Οι φυτεύσεις είναι πυκνές μιμούμενες φυσικά οικοσυστήματα ενώ προτιμώνται ενδημικά φυτά που είναι ανθεκτικά στο τοπικό κλίμα. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμά του είναι το High Line στη Νέα Υόρκη, όπου οι φυτεύσεις αποτελούν πρότυπο για το τρόπο που ένας αστικός, υποβαθμισμένος χώρος μπορεί να μετατραπεί σε έναν λειτουργικό δημόσιο χώρο διατηρώντας παράλληλα χαμηλό οικολογικό αποτύπωμα.² Κατά τον ίδιο τρόπο έχουν διαμορφωθεί οι φυτεύσεις στο New Bagni San Filippo Thermal Spa από το αρχιτεκτονικό γραφείο Fuksas όπου η πυκνότητά τους προσφέρει μια εμπειρία άγριας φύσης που ενισχύει την αίσθηση της ζωντάνιας και της βιοποικιλότητας.³ Οι σκιερόι χώροι που δημιουργούνται μέσω πυκνών φυτεύσεων δέντρων αποτρέπουν άλλωστε τη συσσώρευση θερμότητας στις αστικές περιοχές.⁴

Η μίμηση της λειτουργίας των ριζών των φυτών είναι μία ακόμη προσέγγιση που μελετάται, μέσω της βιομιμητικής σχεδίασης. Τα ριζικά συστήματα απορροφούν και εξατμίζουν το νερό, συμβάλλοντας στην ψύξη του περιβάλλοντος. Αυτή η ιδέα έχει εφαρμοστεί σε πράσινες υποδομές, όπως βιοκλιματικά πάρκα και συστήματα διαχείρισης ομβρίων υδάτων, που επιτυγχάνουν τη φυσική ψύξη των αστικών περιοχών.⁵

1 Μαυροπούδη Χριστίνα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2011, Αρχές Βιοκλιματικού Σχεδιασμού Αστικής Πλατείας, https://ikee.lib.auth.gr/record/339410/files/MAYROPAIDL_XRISTINA.pdf

2 Piet Oudolf, <https://oudolf.com/>

3 FUKSAS, 2019 – , New Bagni San Filippo Thermal Spa, <https://fuksas.com/new-bagni-san-filippo-thermal-spa/>

4 Τσαπρούνης Γιώργος, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2021, Οι μπλε και πράσινες υποδομές ως εργαλείο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης: Μια μελέτη περίπτωσης στην Ε' Δημοτική Κοινότητα του Δήμου Θεσσαλονίκης, https://ikee.lib.auth.gr/record/335799/files/TSAPROYNHSGIORG_DE.pdf

5 Μαρούδα Ιουλία, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, 2015, Βιομιμητική στην Αρχιτεκτονική - Η φύση ως Μοντέλο, https://issuu.com/iouliamarouda/docs/marouda_biomimicry

Η ενσωμάτωση υδάτινων στοιχείων όπως συντριβανιών, ρυακιών και λιμνών για τη δημιουργία δροσερών ζωνών, που παράλληλα προσφέρουν αισθητική αναβάθμιση, είναι επίσης καίρια για την αντιμετώπιση της αστικής θερμικής νησίδας.⁶ Το East Lake City Ecological Park του αρχιτεκτονικού γραφείου Balmorei παρουσιάζει την ενσωμάτωση υδροτόπων και νερού ως μέσο για τη μείωση της θερμοκρασίας και την αύξηση της βιοποικιλότητας.⁷

Τέλος, η μετατροπή των δρόμων που εξυπηρετούν την κίνηση οχημάτων σε δρόμους φιλικούς για τους πεζούς και τα ποδήλατα ενισχύουν τη συνδεσιμότητα των δημόσιων χώρων και διευκολύνουν τη βιώσιμη κινητικότητα, μειώνοντας παράλληλα σημαντικά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που οφείλονται για την αύξηση των θερμοκρασιών.⁸ Ο Jan Gehl μέσα από τις παρεμβάσεις του, όπως το Karlsruhe Public Space and Mobility Plan⁹ και το Nordelta¹⁰, αναδεικνύει τη σημασία της δημιουργίας δημόσιων χώρων που προάγουν τη βιώσιμη κινητικότητα, την κοινωνική αλληλεπίδραση και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Ο Gehl εστιάζει στη μετατροπή δρόμων σε ζώνες πεζών, με στόχο τη μείωση της κυκλοφορίας οχημάτων και την ενίσχυση της προσβασιμότητας, προσφέροντας ταυτόχρονα ευχάριστα περιβάλλοντα για περπάτημα, αναψυχή και δραστηριότητες. Το έργο του αποδεικνύει πώς ο σχεδιασμός με βάση τις ανάγκες των ανθρώπων και όχι των οχημάτων μπορεί να μεταμορφώσει την καθημερινότητα των κατοίκων, καθιστώντας τον δημόσιο χώρο ελκυστικό, λειτουργικό και κοινωνικά ενεργό.

Αξιοποίηση Αστικών Κενών

Η αξιοποίηση των αστικών κενών είναι μια στρατηγική που στοχεύει στην αναζωογόνηση υποβαθμισμένων περιοχών και τη δημιουργία δημόσιων χώρων που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες των πόλεων. Η μετατροπή αυτών των υπολειμματικών χώρων σε λειτουργικές πλατείες, πάρκα και χώρους συνάντησης ενισχύει την κοινωνική συνοχή και τη συλλογική ταυτότητα των κατοίκων.¹¹ Το Superkilen του γραφείου BIG αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα, όπου ένας υπολειμματικός χώρος μετατράπηκε σε πολυπολιτισμικό δημόσιο χώρο, που αντανάκλα την ποικιλομορφία των κατοίκων της περιοχής. Με την ενσωμάτωση παιγνιδιών στοιχείων, το έργο κατάφερε να προσελκύσει ανθρώπους από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα αναγκών.¹²

6 Σταματοπούλου Ευθυμία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2014, Water Sensitive Urban Design - Η ένταξη του νερού στον αστικό σχεδιασμό, https://ikee.lib.auth.gr/record/350961/files/STAMATOPOULOU_EYTHYMIA.pdf

7 BALMOREI, 2021, EAST LAKE CITY ECOLOGICAL PARK, <https://www.balmori.com/portfolio/dongmai>

8 Μαυροπαϊδη Χριστίνα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2011, Αρχές Βιοκλιματικού Σχεδιασμού Αστικής Πλατείας, https://ikee.lib.auth.gr/record/339410/files/MAYROPAIDI_XRISTINA.pdf

9 Gehl, 2020-2022, Karlsruhe Public Space and Mobility Plan, <https://www.gehlpeople.com/projects/karlsruhe-public-space-and-mobility-plan/>

10 Gehl, 2016, Nordelta, <https://www.gehlpeople.com/projects/nordelta/>

11 Στρογγυλού Ολγα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2020, αστικά κενά μικρής κλίμακας & υπολειμματικοί χώροι στην πόλη, https://ikee.lib.auth.gr/record/333604/files/STROGYLOU_OLGA.pdf

12 BIG, 2012, Superkilen, <https://big.dk/projects/superkilen-1621>

Η ενσωμάτωση δραστηριοτήτων που καλύπτουν διαφορετικές ηλικιακές ομάδες είναι καίρια για τη βιωσιμότητα αυτών των χώρων. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν το Bastide Niel¹³ και το WärtZ¹⁴ από το αρχιτεκονικό γραφείο MVRDV, όπου σχεδιάστηκαν χώροι για δραστηριότητες που περιλαμβάνουν υπαίθρια γυμναστήρια μέχρι καφέ και ανοιχτές αίθουσες εκδηλώσεων.

Το Madrid Nuevo Norte¹⁵ και το East Lake City Ecological Park από το γραφείο Balmori αποτελούν παραδείγματα όπου τα αστικά κενά μετατράπηκαν σε οικοσυστήματα που συνδυάζουν υδάτινα στοιχεία, ενδημικές φυτεύσεις και διαδρομές πεζών, δημιουργώντας ζώνες κοινωνικής αλληλεπίδρασης και φυσικής αναψυχής.

13 MVRDV, 2010, Bastide Niel, <https://www.mvrdv.com/projects/46/bastide-niel>

14 MVRDV, 2023 - , WärtZ, <https://www.mvrdv.com/projects/978/wartz>

15 BALMORI, Madrid Nuevo Norte, <https://www.balmori.com/portfolio/mnn>

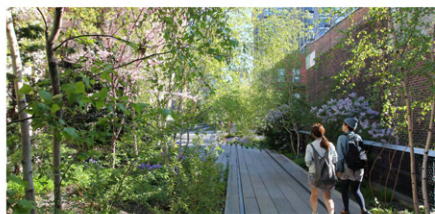
High Line

Εικόνα 1

Εικόνα 2

Εικόνα 3

Εικόνα 4

New Bagni San Filippo Thermal Spa

Εικόνα 5

Εικόνα 6

East Lake City Ecological Park

Εικόνα 7

Εικόνα 8

Εικόνα 9

Εικόνα 10

Karlsruhe Public Space and Mobility Plan

Εικόνα 11

Εικόνα 12

Εικόνα 13

Nordelta

Εικόνα 14

Εικόνα 15

Superkilen

Εικόνα 16

Εικόνα 17

Εικόνα 18

Εικόνα 19

Εικόνα 20

Bastide Niel

Εικόνα 21

Εικόνα 22

Εικόνα 23

WärtZ

Εικόνα 24

Εικόνα 25

Εικόνα 26

Εικόνα 27

Madrid Nuevo Norte

Εικόνα 28

Εικόνα 29

Εικόνα 30

Εικόνα 31

1. Χαρακτηριστικά πόλης παρέμβασης

Εικόνα 32

- Η Πάτρα βρίσκεται στη βορειοδυτική Πελοπόννησο και ο πληθυσμός της ανέρχεται στους 170.000 κατοίκους.
- Το κλίμα της είναι Μεσογειακό με θερμά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες. Κατά τους θερινούς μήνες σημειώνονται ιδιαίτερα υψηλές θερμοκρασίες και η πόλη αντιμετωπίζει το πρόβλημα της Αστικής Θερμικής Νησίδας.
- Διαθέτει αρκετές πλατείες π.χ. Πλατεία Γεωργίου, Πλατεία Όλγας, αλλά περιορισμένες ζώνες πρασίνου.

Χάρτης Πάτρας

- ΠΡΑΣΙΝΟ
- ΥΔΑΤΙΝΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ
- ΔΡΟΜΟΙ
- ΟΡΙΑ ΠΑΤΡΑΣ

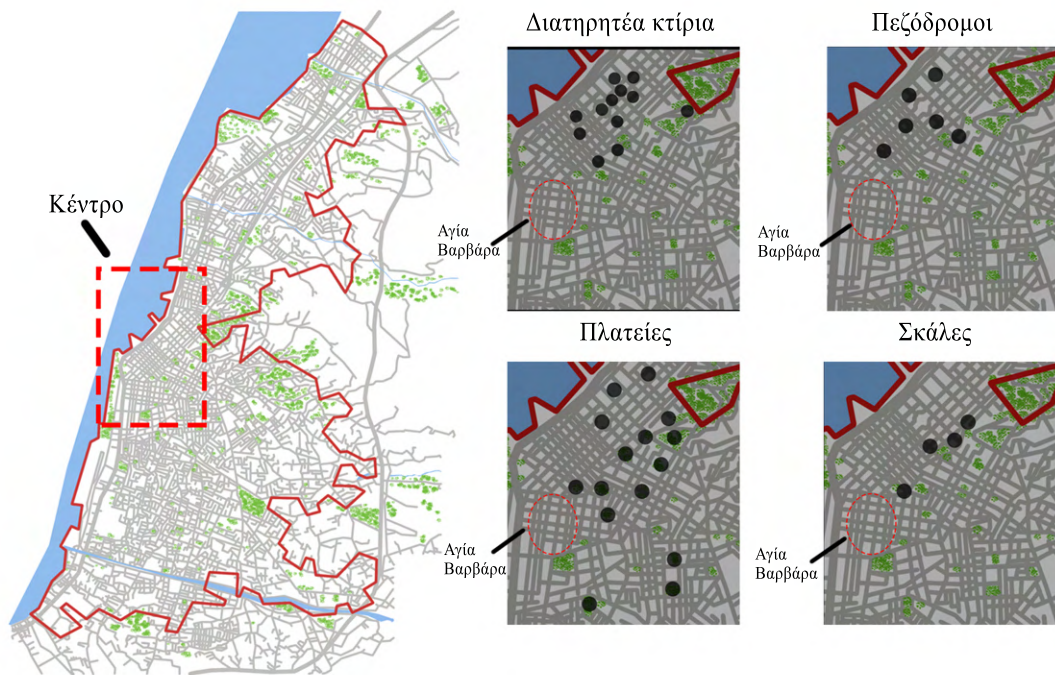
Το κέντρο της Πάτρας χαρακτηρίζεται από έντονη δημόσια και κοινωνική δραστηριότητα, ιδιαίτερα στους κεντρικούς δρόμους και τις πλατείες. Επί παραδείγματι, ο πεζόδρομος της Ρήγα Φερραίου λειτουργεί ως ζωντανός άξονας εξωστρέφειας προσελκύοντας εμπορική και κοινωνική κίνηση ενώ οι πλατείες όπως η Πλατεία Γεωργίου αποτελούν σημεία συγκέντρωσης για πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις, υποστηρίζοντας έναν εξωστρεφή χαρακτήρα. Το Πατρινό Καρναβάλι, με έντονη παρουσία στους δημόσιους χώρους ενισχύει την ταυτότητα αυτή. Ωστόσο σε πολλές γειτονιές του κέντρου αυτή η εξωστρέφεια περιορίζεται ή απουσιάζει και εντελώς λόγω της πυκνής δόμησης, των αστικών κενών και της έλλειψης δημόσιων χώρων.

2. Σύγκριση στοιχείων του κέντρου με τη γειτονιά της Αγίας Βαρβάρας

Η Αγία Βαρβάρα βρίσκεται στο κέντρο της Πάτρας και είναι εύκολα προσβάσιμη από βασικούς οδικούς άξονες και σταθμούς δημόσιας συγκοινωνίας. Βρίσκεται σε πολύ κοντινή απόσταση από πολλά σημεία ενδιαφέροντος και δημόσια σημεία που συγκεντρώνουν μεγάλο μέρος ατόμων τόσο κατά τη διάρκεια της ημέρας όσο και της νύχτας.

Η τοπογραφία της γειτονιάς είναι σχετικά επίπεδη με μικρές ανυψομειώσεις στο έδαφος, δεδομένο που την καθιστά άνετη στην περιήγηση πεζή.

Η γειτονιά κατοικείται κυρίως από οικογένειες και από ηλικιωμένους ενώ η πληθυσμιακή πυκνότητα είναι σχετικά υψηλή, γεγονός που επηρεάζει τις ανάγκες για ανοιχτούς και προσβάσιμους δημόσιους χώρους.

Κέντρο Πάτρας:

- πυκνά δομημένο
- έλλειψη χώρων πρασίνου
- ταυτότητα
- εξωστρέφεια
- δημόσια σημεία συνάντησης (πλατείες, πεζοδρόμια, σκάλες)

Αγία Βαρβάρα:

- πυκνά δομημένη
- απουσία χώρων πρασίνου
- απουσία ταυτότητας
- απουσία εξωστρέφειας
- απουσία δημόσιων σημείων συνάντησης
- πολλά αστικά κενά

Η περιοχή της Αγίας Βαρβάρας στην Πάτρα παρουσιάζει μία σειρά από χαρακτηριστικά που αναδεικνύουν τις προκλήσεις του αστικού της περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, η περιοχή χαρακτηρίζεται από έντονη πυκνότητα δόμησης, η οποία περιορίζει τις δυνατότητες ανάπτυξης ανοικτών χώρων. Εντοπίζεται επίσης σημαντική απουσία χώρων πρασίνου, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά τόσο το περιβάλλον όσο και την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Επιπλέον, παρατηρείται η έλλειψη μιας ξεκάθαρης ταυτότητας, που θα μπορούσε να λειτουργήσει ως στοιχείο ανάδειξης της περιοχής.

Η περιοχή επίσης χαρακτηρίζεται από εσωστρέφεια, καθώς δεν υπάρχουν δομές ή υποδομές που να ενθαρρύνουν την κοινωνική αλληλεπίδραση. Η απουσία δημόσιων χώρων είναι ιδιαίτερα αισθητή, περιορίζοντας τις ευκαιρίες για συλλογικές δραστηριότητες και κοινωνική συνοχή. Τέλος, τα πολυάριθμα αστικά κενά – είτε πρόκειται για αναξιοποίητα οικοπέδα είτε για εγκαταλελειμμένα κτίρια – αποτελούν αναξιοποίητο δυναμικό, που θα μπορούσε να αναβαθμίσει την περιοχή μέσα από κατάλληλο σχεδιασμό.

Η συνολική εικόνα της Αγίας Βαρβάρας αναδεικνύει την ανάγκη για στοχευμένες παρεμβάσεις στον αστικό σχεδιασμό, προκειμένου να ενισχυθεί η ποιότητα ζωής, η βιωσιμότητα και η πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής.

3. Αστική Θερμική Νησίδα στην Πάτρα και αντιμετώπισή της

Ελλάδα

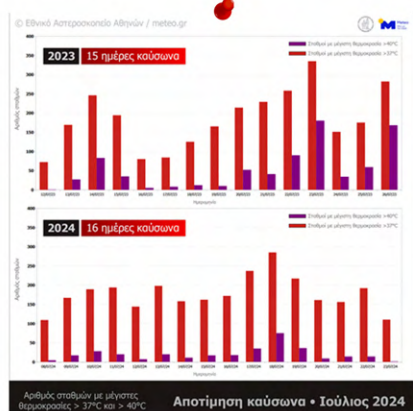
Εφιαλτικά σενάρια για το κλίμα στην Ελλάδα – Ποιες περιοχές θα πληγούν με καύσωνες

Το δυσμενέστερο κλιματικό σενάριο, προβλέπει ότι ο αριθμός των ωρών, με μεγάλη δυσφορία στην περιοχή της Αθήνας, πρόκειται να αυξηθεί σε ποσοστό που υπερβαίνει το 150% στο διάστημα (2071-2100), σε σχέση με την τελευταία 30ετία του 20ου αιώνα (1971-2000).

Οι επιστήμονες είναι ξεκάθαροι: η θερμοκρασία και το περιβάλλον επηρεάζουν την ανθρώπινη υγεία. Στην Ελλάδα τουλάχιστον 8.500 θάνατοι θα μπορούσαν να προληφθούν κάθε χρόνο εάν μειώνονταν τα επίπεδα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης - και ειδικότερα οι τιμές των αιωρούμενων σωματιδίων ...

Το προαναφερμένο νούμερο, προκύπτει από την νέα έκδοση «Περιβάλλον και Υγεία» του «Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ) που παρουσιάζουν «ΤΑ ΝΕΑ» με αφορμή σημερινή Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος. Η έρευνα αναδεικνύει με σαφή και επιστημονικά τεκμηριωμένο τρόπο τη σύνδεση της κατάστασης του περιβάλλοντος με την υγεία των πολιτών. Και, ταυτόχρονα, την ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση δυο ιδιαίτερα επιβλαβών περιβαλλοντικών ζητημάτων: της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της κλιματικής αλλαγής.

Εικόνα 33

Σύγκριση αρχείων από ιστοσελίδες σχετικά με το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας στην Ελλάδα και στην πόλη της Πάτρας

Η Κλιματική Αλλαγή και οι Πόλεις

Υπάρχει ένα φαινόμενο που λέγεται «Αστική Θερμική Νησίδα». Αναφέρεται στην αυξημένη θερμοκρασία του αέρα στις πόλεις σε σχέση με άλλες κοντινές περιφερειακές περιοχές και επηρεάζεται από το πόσο πυκνή είναι η δόμηση μιας πόλης, πόσο εμποδίζεται ο φυσικός της αερισμός, τι είδους ανθρώπινες δραστηριότητες φιλοξενεί και, βεβαίως, πόσους χώρους πρασίνου διαθέτει. Για την περιοχή της Αθήνας, αυτή η διαφορά μπορεί να φτάνει έως και τους 8-10 βαθμούς.

Εικόνα 34

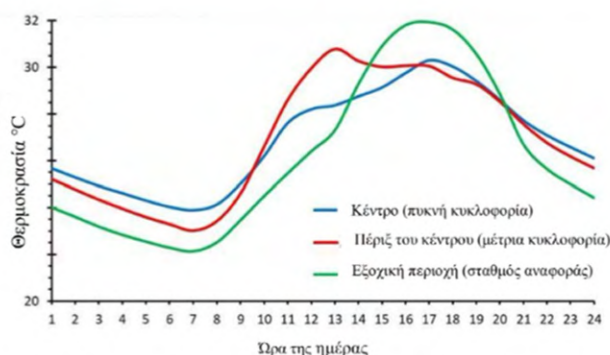
Ποιες περιοχές θα πληγούν περισσότερο

Όπως προκύπτει από την έρευνα, τα επίπεδα της θερμικής δυσφορίας αναμένεται να αυξηθούν στις περισσότερες παράκτιες και νησιώτικες περιοχές της Ελλάδας. Σε αστικές περιοχές, όπως η Θεσσαλονίκη, η Πάτρα, το Ηράκλειο, η Λάρισα, ο Βόλος, τα Ιωάννινα, η Καβάλα, η Λαμία και η Αθήνα, η αναμενόμενη αύξηση θα κυμανθεί μεταξύ 10-13 ημερών, ενώ στην Καλαμάτα αναμένεται η μεγαλύτερη αύξηση κατά 16 επιπλέον ημέρες.

Εικόνα 35

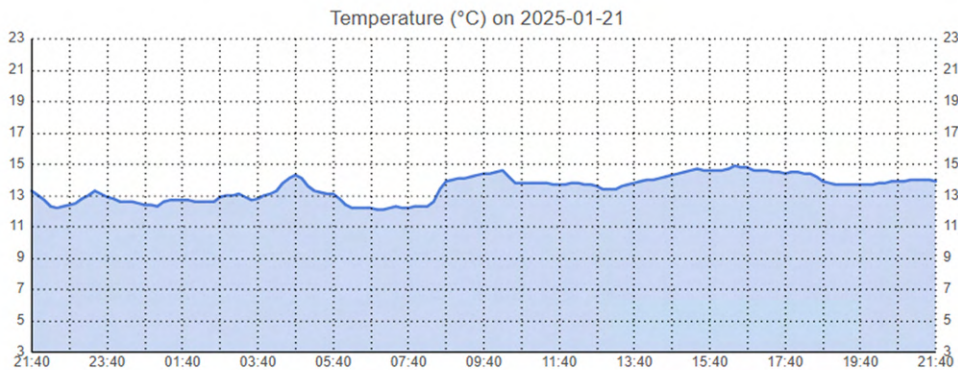
Επιπλέον, η μέση θερμοκρασία θα αυξηθεί παντού, αλλά περισσότερο στην Πάτρα, την Καλαμάτα και την Αθήνα. Αν ισχύσει το πιο απαισιόδοξο σενάριο, η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας τους καλοκαιρινούς μήνες στην Πάτρα και την Καλαμάτα θα φτάσει πάνω από τους 3 βαθμούς. Στην Αθήνα θα ξεπεράσει τους 2 βαθμούς όποιο σενάριο κι αν επαληθευτεί, πράγμα που είναι πολύ σοβαρό.

Εικόνα 36

Εικόνα 37 24ωρη χρονική διακύμανση των ημερήσιων μέσων θερμοκρασιών του αέρα περιβάλλοντος, για όλες τις ημέρες κατά τη διάρκεια των 4 μηνών, για το κέντρο, περίρ του κέντρου και την εξοχική περιοχή.

Θερμοκρασία μετεωρολογικού σταθμού Πάτρας

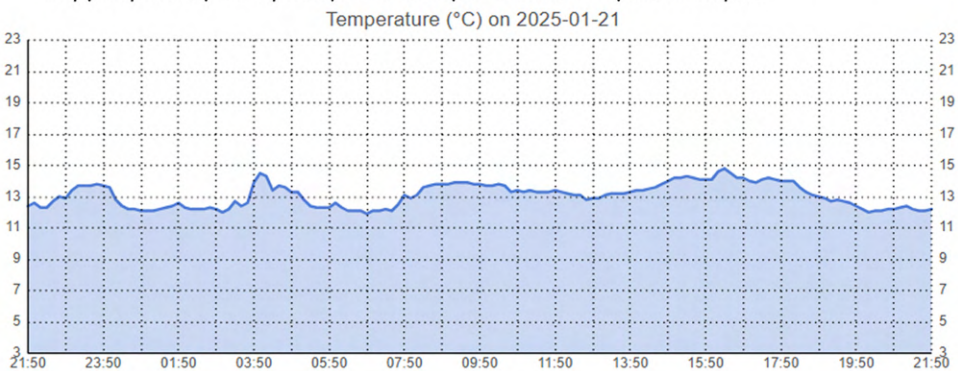

Εικόνα 38

Στην περιοχή που βρίσκεται ο συγκεκριμένος σταθμός η μέγιστη θερμοκρασία που καταγράφηκε κατά τη διάρκεια της 21^{ης} Ιανουαρίου του 2025 ήταν οι 14,9°C στις 16:00 ενώ η χαμηλότερη ήταν οι 12,1°C στις 06:00. Όπως φαίνεται στον χάρτη της διπλανής εικόνας πρόκειται για μια ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένη περιοχή με ελάχιστα σημεία πρασίνου.

Θερμοκρασία μετεωρολογικού σταθμού Νοτίου Λιμένα Πατρών

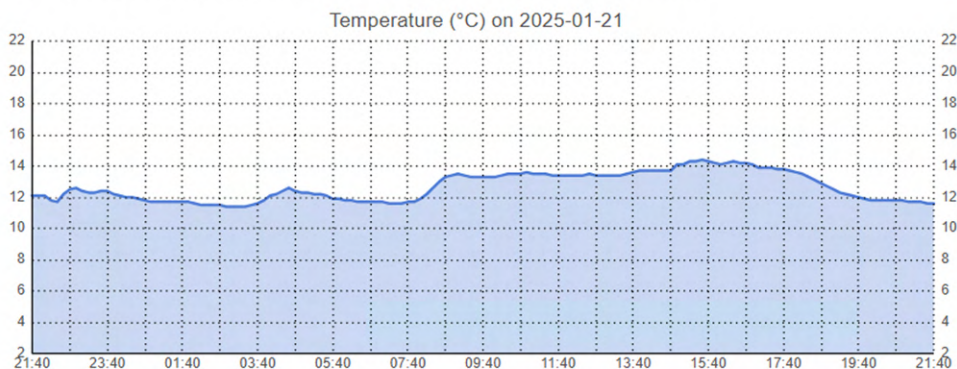

Εικόνα 39

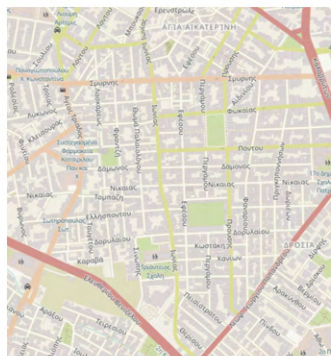

Στην περιοχή που βρίσκεται ο συγκεκριμένος σταθμός η μέγιστη θερμοκρασία που καταγράφηκε κατά τη διάρκεια της 21^{ης} Ιανουαρίου του 2025 ήταν οι 14,8°C στις 16:00 ενώ η χαμηλότερη ήταν οι 11,9°C στις 06:00. Όπως φαίνεται στον χάρτη της διπλανής εικόνας πρόκειται για μια πυκνοκατοικημένη περιοχή με ελάχιστα σημεία πρασίνου.

Θερμοκρασία μετεωρολογικού σταθμού Πάτρα Προσφυγικά

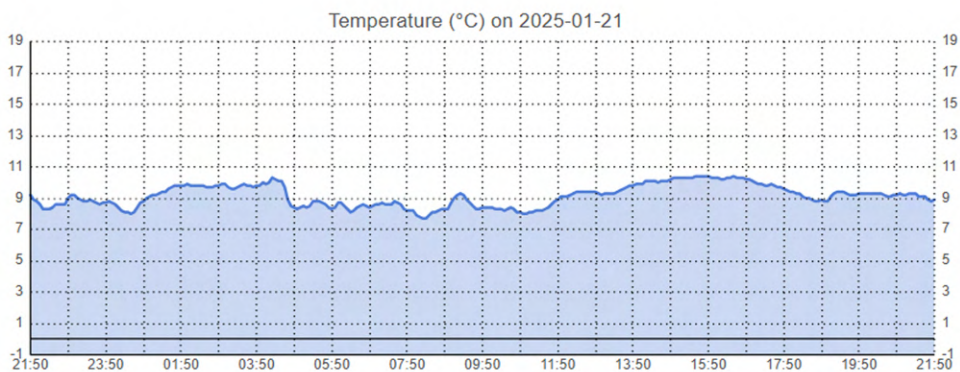

Εικόνα 40

Στην περιοχή που βρίσκεται ο συγκεκριμένος σταθμός η μέγιστη θερμοκρασία που καταγράφηκε κατά τη διάρκεια της 21ης Ιανουαρίου του 2025 ήταν οι 14,5°C στις 15:00 ενώ η χαμηλότερη ήταν οι 11,3°C στις 07:00. Όπως φαίνεται στον χάρτη της διπλανής εικόνας πρόκειται για μια ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένη περιοχή με κάποιες ζώνες πρασίνου.

Θερμοκρασία μετεωρολογικού σταθμού Πανεπιστημίου Πατρών

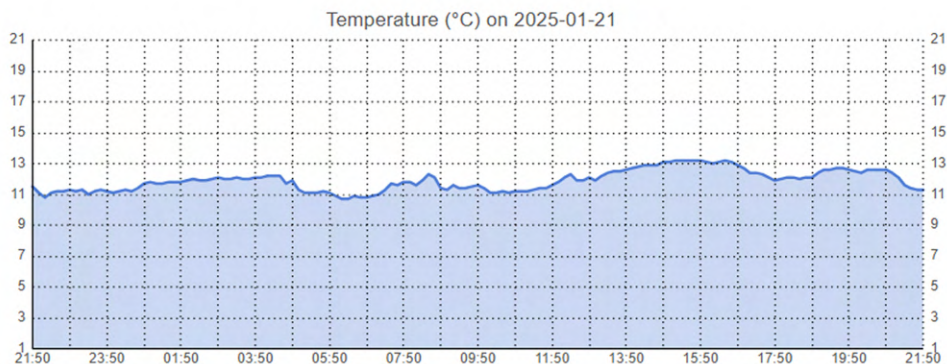

Εικόνα 41

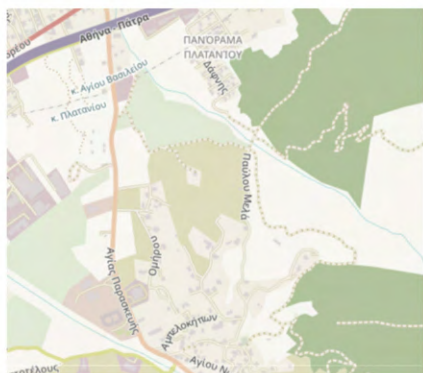
Στην περιοχή που βρίσκεται ο συγκεκριμένος σταθμός η μέγιστη θερμοκρασία που καταγράφηκε κατά τη διάρκεια της 21ης Ιανουαρίου του 2025 ήταν οι 10,4°C στις 15:00 ενώ η χαμηλότερη ήταν οι 7,7°C στις 08:00. Όπως φαίνεται στον χάρτη της διπλανής εικόνας πρόκειται για μια πιο αραιοκατοικημένη περιοχή με ιδιαίτερα μεγάλες ζώνες πρασίνου.

Θερμοκρασία μετεωρολογικού σταθμού Αρσακείου Πάτρας

Εικόνα 42

Στην περιοχή που βρίσκεται ο συγκεκριμένος σταθμός η μέγιστη θερμοκρασία που καταγράφηκε κατά τη διάρκεια της 21ης Ιανουαρίου του 2025 ήταν οι 13,3°C στις 15:00 ενώ η χαμηλότερη ήταν οι 10,7°C στις 06:00. Όπως φαίνεται στον χάρτη της διπλανής εικόνας πρόκειται για μια ιδιαίτερα αραιοκατοικημένη περιοχή με μεγάλες ζώνες πρασίνου.

Η παρατήρηση των ημερήσιων θερμοκρασιών σε πέντε σταθμούς της Πάτρας ανέδειξε σημαντικές διαφορές στις θερμοκρασιακές καταγραφές, οι οποίες φαίνεται να συνδέονται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής. Συγκεκριμένα, οι υψηλότερες θερμοκρασίες σημειώθηκαν στους σταθμούς του κέντρου της πόλης, όπως στον σταθμό Πάτρας και στον σταθμό του Νοτίου Λιμένα. Παρόμοιες, σχετικά υψηλές θερμοκρασίες καταγράφηκαν και στον σταθμό της περιοχής των Προσφυγικών. Αντίθετα, οι χαμηλότερες θερμοκρασίες εντοπίστηκαν στους σταθμούς του Πανεπιστημίου και του Αρσακείου.

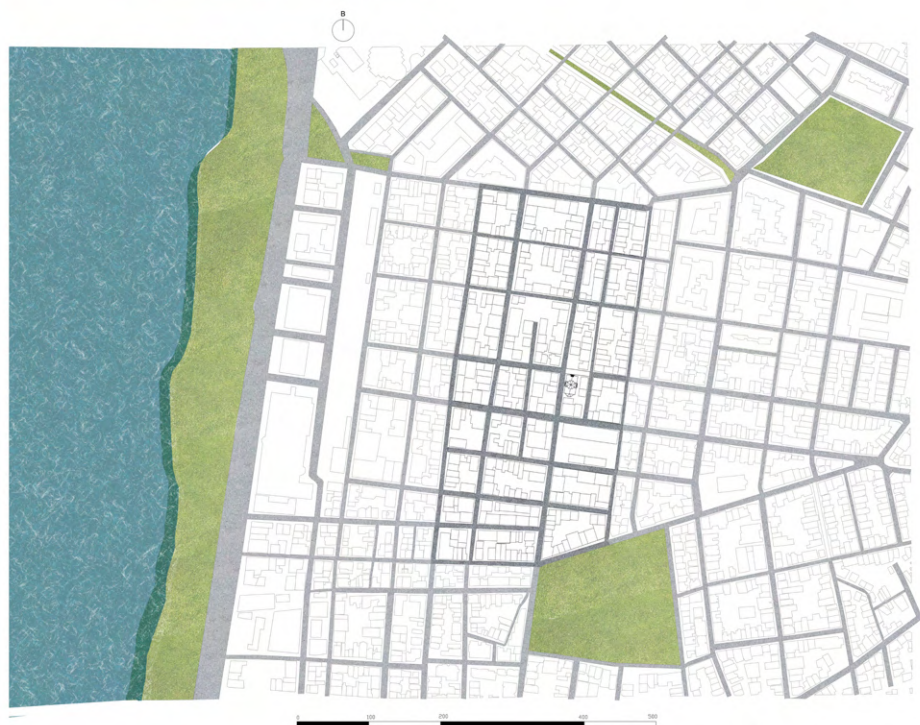
Αναλύοντας τα δεδομένα αυτά, προκύπτει ότι οι περιοχές όπου καταγράφηκαν οι υψηλότερες θερμοκρασίες χαρακτηρίζονται από πυκνή δόμηση και περιορισμένη παρουσία πράσινων χώρων, γεγονός που πιθανώς συμβάλλει στη δημιουργία του φαινομένου της θερμικής νησίδας. Αντίθετα, οι περιοχές με χαμηλότερες θερμοκρασίες, όπως αυτές γύρω από το Πανεπιστήμιο και το Αρσάκειο, φαίνεται να είναι αραιοκατοικημένες, με σημαντική παρουσία φυσικού περιβάλλοντος, όπως πάρκα και δασικές εκτάσεις, γεγονός που ευνοεί τη διατήρηση χαμηλότερων θερμοκρασιών.

Τα ευρήματα αυτά αναδεικνύουν τη σημασία της αστικής πυκνότητας και της ύπαρξης πράσινων χώρων ως παράγοντες που επηρεάζουν το μικροκλίμα των περιοχών, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για σχεδιασμό βιώσιμων πόλεων με έμφαση στην ενίσχυση του πρασίνου για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της αστικής θερμικής νησίδας.

4. SWOT ανάλυση της Αγίας Βαρβάρας

S (Strengths)	- Κεντρική τοποθεσία με εύκολη πρόσβαση - Εγγύτητα σε γνωστούς και πολυσύχναστους δημόσιους χώρους
W (Weaknesses)	- Περιορισμένη κινητικότητα πεζών - Έλλειψη δημόσιων χώρων και χώρων πρασίνου - Αναξιοποίητα αστικά κενά που υποβαθμίζουν την περιοχή
O (Opportunities)	- Δημιουργία δημόσιων χώρων που θα ενισχύουν την κοινωνική συνοχή και την ποιότητα ζωής - Ανάπτυξη πράσινων χώρων που θα συμβάλλουν στη βιωσιμότητα και στη μείωση της θερμικής επιβάρυνσης - Αξιοποίηση των αστικών κενών για την κάλυψη αναγκών των κατοίκων - Δημιουργία διαδρομών φιλικών προς τους πεζούς και τους ποδηλάτες, ενισχύοντας τη βιώσιμη κινητικότητα
T (Threats)	- Κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της στην αστική περιοχή - Φαινόμενο αστικής θερμικής νησίδας που επιδεινώνει τις θερμοκρασίες προκαλώντας προβλήματα στην καθημερινότητα των κατοίκων

5. Ανάλυση Αγίας Βαρβάρας

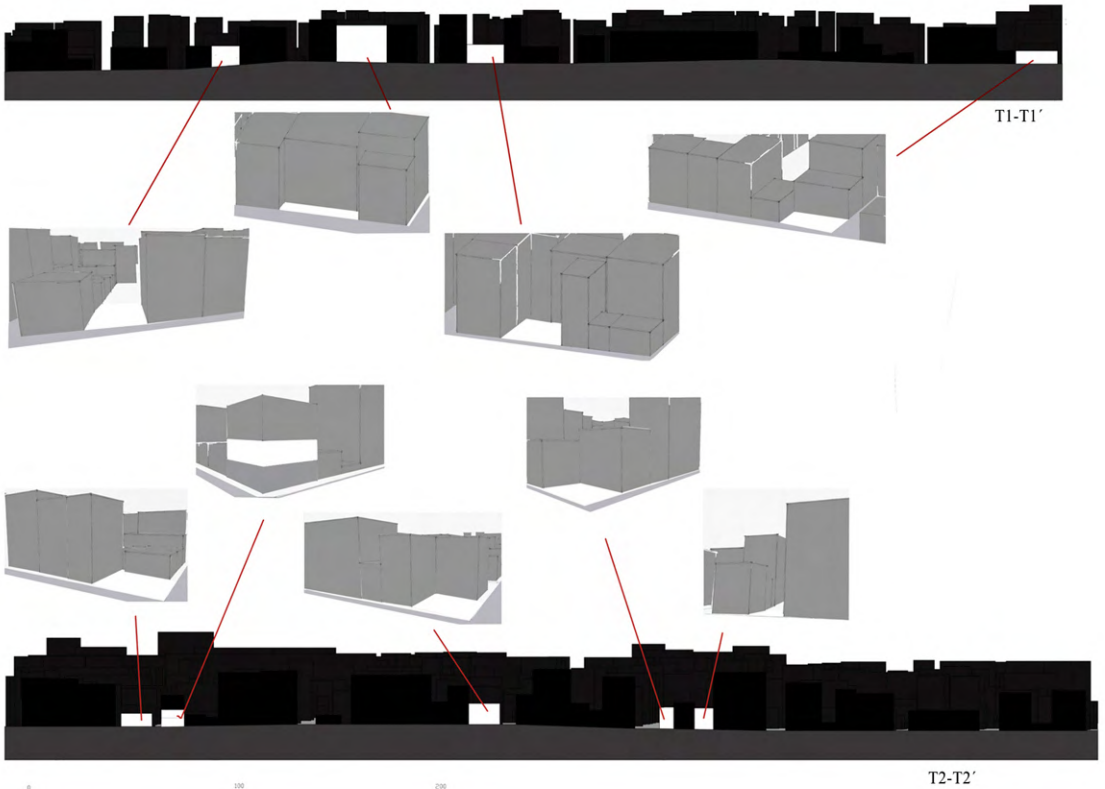
Το τοπογραφικό σχέδιο της γειτονιάς της Αγίας Βαρβάρας αποκαλύπτει τη σύνδεση της περιοχής με πλούσιες πράσινες ζώνες, όπως ο Κήπος Σκαγιοπουλείου, το Νότιο Πάρκο, η Πλατεία Υψηλών Αλωνίων και ο Πεζόδρομος Τριών Ναυάρχων. Ωστόσο, εντός της ίδιας της γειτονιάς παρατηρείται έλλειψη πράσινων χώρων, γεγονός που υπογραμμίζει τη σημαντική αστικοποίηση και την ανάγκη για ενίσχυση των στοιχείων πρασίνου στην περιοχή.

Επιπλέον, στο διάγραμμα καταγραφής των αστικών κενών, διαφαίνεται η παρουσία πλήθους αναξιοποίητων χώρων, υπογραμμίζοντας την αδήριτη ανάγκη για στρατηγικές επαναξιοποίησης αυτών των χώρων.

Η απουσία οργανωμένων και προσβάσιμων δημόσιων χώρων εντός της γειτονιάς είναι επίσης εμφανής, με τα πιο δημοφιλή σημεία να περιορίζονται στην εκκλησία και το δημοτικό σχολείο. Αυτή η κατάσταση αναδεικνύει την ανάγκη για ανασχεδιασμό της περιοχής με έμφαση στη δημιουργία σύγχρονων δημόσιων χώρων που θα εξυπηρετούν τις ανάγκες των κατοίκων της.

Αστικά κενά:
 - εγκαταλελειμμένα κτίρια
 - κατεδαφισμένα κτίρια
 - αναξιοποίητα οικόπεδα

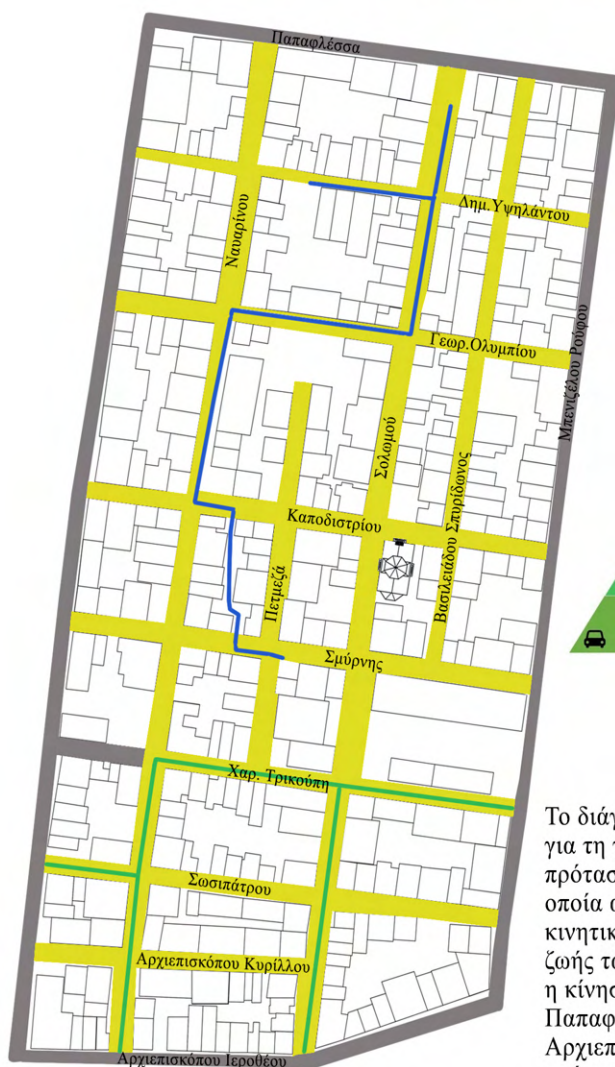

Στόχοι σχεδιασμού:

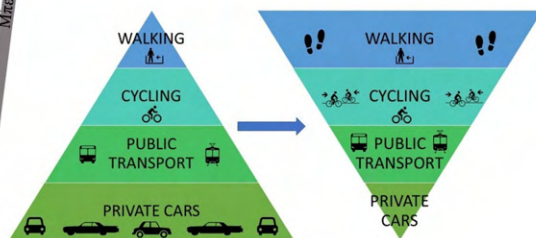
1. Συνύπαρξη και εξωστρέφεια: Οι κάτοικοι των πόλεων αντιμετωπίζουν προβλήματα μοναξιάς και απομόνωσης και στη γειτονιά της Αγίας Βαρβάρας απουσιάζουν εντελώς δημόσιοι χώροι συγκέντρωσης και κοινωνικοποίησης. Η γειτονιά έχει έναν εσωστρεφή χαρακτήρα παρότι βρίσκεται στο κέντρο που χαρακτηρίζεται για την εξωστρέφειά του. Με την αξιοποίηση των κενών και της διαδρομής θα εναρμονίζεται με τον χαρακτήρα του κέντρου, αποκτώντας ταυτότητα.
2. Ενίσχυση εξωτερικής θερμικής άνεσης: Ένταξη της φύσης στα κενά, στη διαδρομή και στα περιβάλλοντα κτίρια. Η φύση θα αναπτύσσεται ελεύθερα αυξάνοντας τη βιοποικιλότητα, τη σκίαση και τη διαδικασία της εξατμισοδιαπνοής προσφέροντας ψύξη.
3. Μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου που εντείνουν την αστική θερμική νησίδα: πεζοδρόμηση των αυτοκινητόδρομων ώστε να μειωθεί η χρήση οχημάτων και να ενισχυθεί η μετακίνηση πεζή και με ποδήλατα.

Σχεδιαστική Πρόταση

Διάγραμμα κίνησης

- Κίνηση πεζών
- Κίνηση ποδηλάτων
- Κίνηση αστικών λεωφορείων
- Κίνηση οχημάτων

Εικόνα 43

Το διάγραμμα κινητικότητας που δημιουργήθηκε για τη γειτονιά της Αγίας Βαρβάρας αποτελεί μια πρόταση ανασχεδιασμού των μετακινήσεων, η οποία αποσκοπεί στην προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό, η κίνηση οχημάτων περιορίζεται στις οδούς Παπαφλέσσα, Ρούφου, Θεμιστοκλέους και Αρχιεπισκόπου Ιεροθέου γεγονός που μειώνει τη ροή της μηχανοκίνητης κυκλοφορίας.

Παράλληλα, η διέλευση αστικών λεωφορείων γίνεται στις οδούς Ναυαρίνου, Σολωμού, Σωσιπάτρου και Χαριλάου Τρικούπη, ενισχύοντας τη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς και καθιστώντας τη γειτονιά πιο προσβάσιμη για τους κατοίκους και τους επισκέπτες.

Η δημιουργία διαδρομής για ποδήλατα ενθαρρύνει τη χρήση εναλλακτικών μέσων μεταφοράς, τα οποία είναι φιλικά προς το περιβάλλον και αναπτύσσεται στις οδούς Σολωμού, Υψηλάντου, Ολυμπίου, Ναυαρίνου, Καποδιστρίου και Σμύρνης.

Οι πεζοί έχουν πρόσβαση σε όλους τους δρόμους ενώ πολλοί από αυτούς έχουν διαμορφωθεί ως ζώνη αποκλειστικής κίνησης πεζών, γεγονός που ενισχύει την ασφάλεια, μειώνει τον κίνδυνο ατυχημάτων και συμβάλλει στην ανάπτυξη ενός πιο φιλόξενου και ανθρώπινου αστικού περιβάλλοντος.

Αυτή η προσέγγιση ενθαρρύνει τις κοινωνικές συναναστροφές και ενισχύει την πρόσβαση σε δημόσιους χώρους. Συνολικά, ο σχεδιασμός αυτός επιδιώκει να ενισχύσει τη βιώσιμη κινητικότητα και να διαμορφώσει έναν αστικό χώρο που θα λειτουργεί προς όφελος των κατοίκων και του περιβάλλοντος, με έμφαση στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και στη δημιουργία μιας γειτονιάς υψηλής ποιότητας και βιωσιμότητας.

Διάγραμμα δραστηριοτήτων

Κάτοικος 1- Ηλικιωμένος

Χαρακτηριστικά: Μόνιμος κάτοικος της γειτονιάς με περιορισμένη κινητικότητα.

Ανάγκες: Χώροι ξεκούρασης και ηρεμίας και συναναστροφή με άλλους κατοίκους.

Δραστηριότητες: Καθημερινός περίπατος, ηρεμία, παρατήρηση τοπίου και κοινωνικοποίηση.

Κάτοικος 2- Νεαρός επαγγελματίας

Χαρακτηριστικά: Κάτοικος ή εργαζόμενος στη γειτονιά με έντονο ρυθμό ζωής.

Ανάγκες: Γρήγορη μετακίνηση στη γειτονιά, δημιουργία χώρων άθλησης, εξωτερικοί χώροι για δουλειά.

Δραστηριότητες: Συχνή μετακίνηση, χαλάρωση, άθληση και κοινωνικοποίηση με άλλους κατοίκους.

- 1: Χώρος ξεκούρασης, ηρεμίας, αλληλεπίδρασης
- 2: Είσοδος διαδρομής, στάθμευση δημόσιων ποδηλάτων
- 3: Λαϊκή αγορά
- 4: Δημόσιος χώρος Wi-Fi
- 5: Skatepark και χώρος graffiti
- 6: Χώρος άθλησης
- 7: Χώρος εκδηλώσεων
- 8: Υπαίθριος κινηματογράφος
- 9: Πάρκο, χώρος αλληλεπίδρασης
- 10: Χώρος ξεκούρασης, ηρεμίας, αλληλεπίδρασης

- 11: Χώρος ενημέρωσης για την παρέμβαση
- 12: Χώρος με θέα
- 13: Χώρος ξεκούρασης, ηρεμίας, αλληλεπίδρασης
- 14: Δημόσιος χώρος Wi-Fi
- 15: Χώρος στάθμευσης οχημάτων
- 16: Χώρος στάθμευσης οχημάτων
- 17: Χώρος παιχνιδιού
- 18: Χώρος στάθμευσης δημόσιων ποδηλάτων
- 19: Χώρος υπαίθριας βιβλιοθήκης
- 20: Χώρος περιήγησης με ποδήλατο

Κάτοικος 3- Οικογένεια με παιδιά

Χαρακτηριστικά: Μόνιμοι κάτοικοι της γειτονιάς

Ανάγκες: Ασφαλείς μετακινήσεις και χώροι για παιχνίδι, σημεία συγκέντρωσης της οικογένειας, απόλαυση του φυσικού στοιχείου.

Δραστηριότητες: Παιχνίδι, βόλτες και δραστηριότητες των μελών της οικογένειας, κοινωνικοποίηση με άλλους κατοίκους

Κάτοικος 4- Επισκέπτης

Χαρακτηριστικά: Επισκέπτης είτε από άλλη γειτονιά της Πάτρας είτε από άλλη πόλη.

Ανάγκες: Ενημέρωση σχετικά με την παρέμβαση, σημεία με θέα, άνετη μετακίνηση

Δραστηριότητες: Περιήγηση, παρατήρηση, ενημέρωση και φωτογράφιση

Ανάλυση Χάρτη Δραστηριοτήτων και Διαγράμματος Φύτευσης

Στο πλαίσιο της ανάλυσης για τον σχεδιασμό της γειτονιάς, περιλαμβάνονται δύο βασικά διαγράμματα, ο «Χάρτης Δραστηριοτήτων» και το «Διάγραμμα Φύτευσης». Τα διαγράμματα αυτά αποτελούν θεμελιώδη εργαλεία για την κατανόηση και την οργάνωση των επεμβάσεων που προτείνονται στο αστικό περιβάλλον και για την τεκμηρίωση των επιλογών που θα υλοποιηθούν σε επόμενα στάδια.

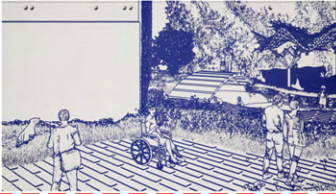
Ο χάρτης δραστηριοτήτων παρουσιάζει την τοποθέτηση και την ενσωμάτωση νέων δραστηριοτήτων στον ιστό της γειτονιάς, εστιάζοντας στις παρεμβάσεις που θα ενισχύσουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων και θα ενδυναμώσουν τη λειτουργικότητα του χώρου. Οι δραστηριότητες απεικονίζονται μέσα από σκίτσα και αριθμημένες σημάνσεις, οι οποίες επιτρέπουν την άμεση αναγνώριση των σημείων ενδιαφέροντος και των επεμβάσεων. Το συγκεκριμένο διάγραμμα λειτουργεί ως αρχικός οδηγός σχεδιασμού, παρέχοντας ένα σαφές πλαίσιο για την κατανόηση του πώς οι νέες δραστηριότητες εντάσσονται στον υφιστάμενο χώρο. Επιπλέον, συμβάλλει στην αξιολόγηση των αναγκών της γειτονιάς, ενισχύοντας την πολυλειτουργικότητα και τη δημιουργία χώρων που ευνοούν την αλληλεπίδραση μεταξύ των κατοίκων.

Το διάγραμμα φύτευσης εισάγει τις επιλογές πρασίνου που θα προστεθούν στη γειτονιά, παρουσιάζοντας μια σύνθετη και λειτουργική προσέγγιση. Η χρωματική παλέτα των φυτών συμβάλλει στην αισθητική αναβάθμιση του χώρου, ενώ η επιλογή των ειδών βασίζεται στις ιδιαίτερες ιδιότητές τους, όπως η ικανότητα προσέλκυσης επικονιαστών, οι εντομοαπωθητικές λειτουργίες και η παροχή καταφυγίου σε πτηνά. Αυτή η προσέγγιση υποστηρίζει τη δημιουργία ενός πολυλειτουργικού αστικού οικοσυστήματος, που ενισχύει τη βιοποικιλότητα και προάγει τη συμβιωτική σχέση ανάμεσα στον αστικό και τον φυσικό χώρο. Το διάγραμμα φύτευσης προσφέρει επίσης σημαντικές πληροφορίες για τη χωροθέτηση του πρασίνου, εξασφαλίζοντας την ολιστική και στοχευμένη ενσωμάτωσή του.

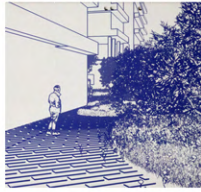
Και τα δύο διαγράμματα διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη διαμόρφωση της πρότασης, καθώς θέτουν τις βάσεις για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων κατά τον σχεδιασμό, εξασφαλίζοντας τη δημιουργία ενός λειτουργικού, βιώσιμου και αισθητικά ευχάριστου αστικού περιβάλλοντος.

Χάρτης Δραστηριοτήτων

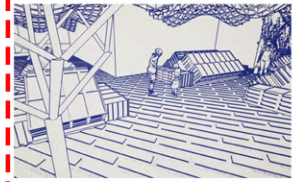
2

3

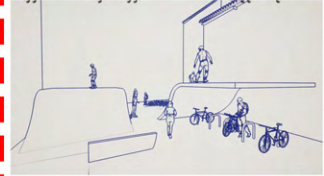
4

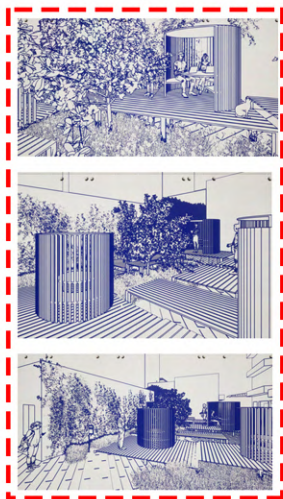
1

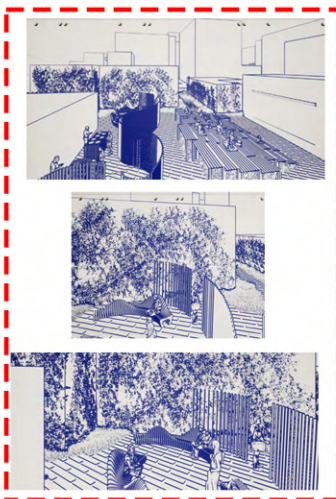
5

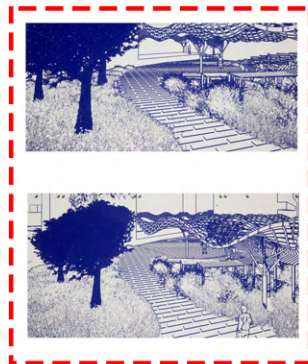
7

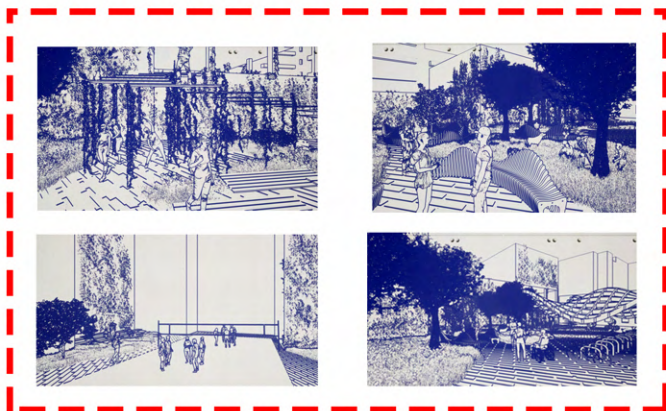
9

8

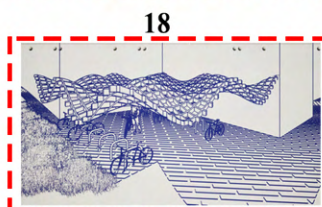
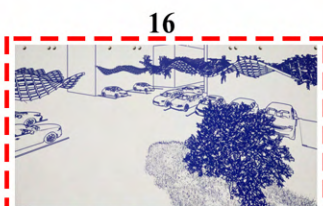
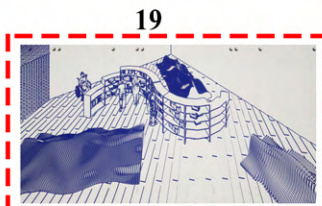
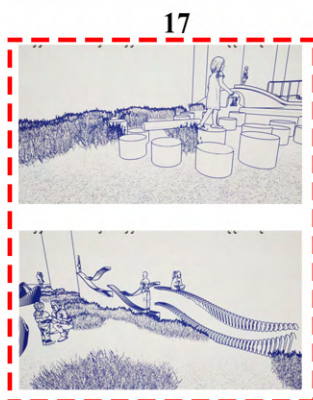
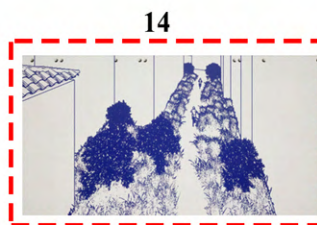
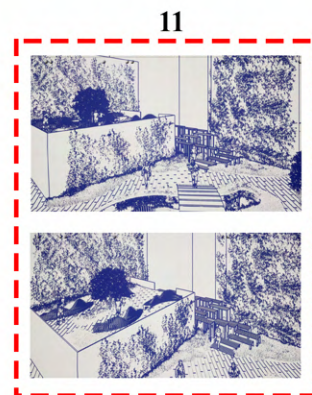
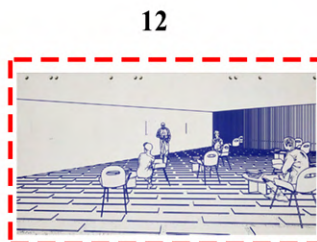
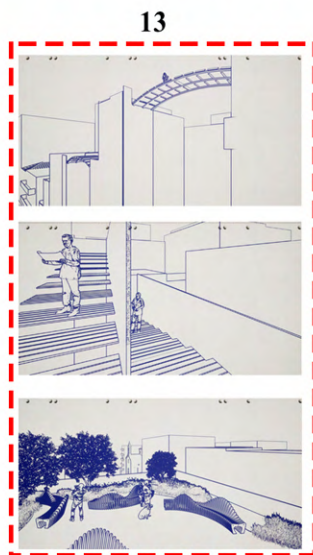

6

10

Είδη φύτευσης

		Επιστημονική ονομασία		Ιδιότητες
		Λεβάντα	Lavandula	Προσελκύει πουλιά που τρέφονται με νέκταρ και απωθεί κουνούπια, σκνίπες και ψύλλους λόγω της υψηλής περιεκτικότητάς της σε λιναλόλη.
		Ψώρα του αγρού	Knautia arvensis	Το άρωμά της απωθεί απωθεί τα κουνούπια.
		Φασκόμηλο	Salvia officinalis	Το άρωμά του απωθεί απωθεί τα κουνούπια και τις μύγες.
		Μαργαρίτα	Bellis perennis	Προσελκύει μέλισσες, πεταλούδες και άλλα επικονιαστικά έντομα.
		Αγριαψιθιά	Achillea millefolium	Προσελκύει μέλισσες, πεταλούδες και άλλα επικονιαστικά έντομα.
		Παπαρούνα	Papaver	Προσελκύει μέλισσες, πεταλούδες και άλλα επικονιαστικά έντομα.
		Μέντα	Mentha	Απωθεί έντομα όπως κουνούπια, μύγες, ψύλλους και μυρμήγκια χάρη στη μενθόλη που περιέχει.
		Σχίνος	Pistacia	Προσφέρει καταφύγιο και τροφή σε πουλιά ενισχύοντας τη βιοποικιλότητα.
		Κουμαριά	Arbutus unedo	Προσφέρει καταφύγιο και τροφή σε πουλιά ενισχύοντας τη βιοποικιλότητα ενώ τα λουλούδια της πλούσια σε νέκταρ προσελκύουν επικονιαστές όπως οι μέλισσες και οι πεταλούδες.
		Ελιά	Olea	Προσφέρει καταφύγιο σε έντομα, πουλιά ενισχύοντας τη βιοποικιλότητα ενώ τα άνθη της πλούσια σε γύρη και νέκταρ προσελκύουν επικονιαστές όπως οι μέλισσες.
		Πορτοκαλιά	Citrus sinensis	Προσελκύει μέλισσες, πεταλούδες και άλλα επικονιαστικά έντομα.
		Κισσός	Hedera helix	Προσελκύει μέλισσες, πεταλούδες και άλλα επικονιαστικά έντομα.

Masterplan ευρύτερης περιοχής & Masterplan γειτονιάς

Το masterplan της ευρύτερης περιοχής αναδεικνύει τη σύνδεση της γειτονιάς με τις κοντινές περιοχές, προβάλλοντας το πώς οι παρεμβάσεις εντάσσονται οργανικά στον αστικό ιστό και προάγουν τη συνοχή της πόλης. Ένα βασικό στοιχείο που αναδεικνύεται από το σχέδιο αυτό είναι η δημιουργία ενός πνεύμονα πρασίνου σε αυτή τη θέση του κέντρου της πόλης. Αναλυτικότερα, η γειτονιά πλαισιώνεται από ελάχιστα σημεία πρασίνου, όπως το Νότιο Πάρκο, ο Κήπος του Σκαγιοπουλείου και η πλατεία Ψηλά Αλώνια. Ωστόσο, όπως καταδεικνύεται από το σχέδιο, οι υπόλοιπες γειτονιές εμφανίζουν σημαντική έλλειψη πρασίνου, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη για ενίσχυση του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή. Μέσα από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις, η γειτονιά μετασχηματίζεται σε έναν ενιαίο και συνεκτικό χώρο πρασίνου, που λειτουργεί ως πνεύμονας όχι μόνο για την ίδια, αλλά και για την ευρύτερη περιοχή. Η ένταξη των φυτεύσεων και των δραστηριοτήτων στον περιβάλλοντα χώρο δημιουργεί μια χωρική και λειτουργική συνέχεια, που συμβάλλει στην αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος. Το σχέδιο είναι κλίμακας 1:1000.

Στο δεύτερο σχέδιο, το masterplan της γειτονιάς παρουσιάζεται σε μεγαλύτερη λεπτομέρεια, προβάλλοντας αποκλειστικά τις παρεμβάσεις που έχουν σχεδιαστεί. Στην αποτύπωση αυτή, τα κτίρια διατηρούνται λευκά, ενώ μόνο οι παρεμβάσεις και η φύτευση έχουν χρώμα. Αυτή η επιλογή αποτελεί μια σκόπιμη σχεδιαστική στρατηγική, που αποσκοπεί στην ανάδειξη των προσθηκών και στην αποσαφήνιση του αντίκτυπου των επεμβάσεων στο χώρο. Η χρωματική διαφοροποίηση καθιστά ευδιάκριτες τις επεμβάσεις, υπογραμμίζοντας τη σημασία τους στη μεταμόρφωση της γειτονιάς. Επίσης, οι δραστηριότητες που έχουν προστεθεί, σε συνδυασμό με τη φύτευση, δημιουργούν έναν αισθητικά αναβαθμισμένο χώρο, που ενισχύει τη βιοποικιλότητα και ενσωματώνει τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης. Η φύτευση κατέχει κεντρικό ρόλο στο masterplan, παρέχοντας χρωματική και λειτουργική ποικιλομορφία. Τα φυτά που έχουν επιλεγεί, με βάση τις ιδιότητές τους, ενσωματώνονται στο σχεδιασμό, δημιουργώντας έναν χώρο που ενισχύει τη φυσική και κοινωνική διάσταση της γειτονιάς, εξασφαλίζοντας τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου οικοσυστήματος. Επίσης όπως φαίνεται καλύτερα σε αυτό το σχέδιο οι δρόμοι και γενικότερα το σκληρό έδαφος έχει αντικατασταθεί από διαπερατό που αποτελείται από χώμα και λωρίδες ξύλου με κενά ανάμεσά τους ώστε να αναπτύσσεται η φύτευση. Οι λωρίδες αυτές είναι σε κλίση, η οποία παραμένει σταθερή σε όλο το σχέδιο. Η επιλογή αυτή έγινε καθώς με αυτόν τον τρόπο δημιουργείται μια πιο δυναμική αισθητική ενώ δημιουργείται και μια αίσθηση κίνησης σε αντίθεση με τις οριζόντιες λωρίδες που κάνουν τον χώρο να φαίνεται πιο στατικός. Η δυναμικότητα αυτή ενισχύεται και από τις κάθετες φυτεύσεις οι οποίες ερχόμενες σε αντίθεση με τις λοξές λωρίδες ξύλου δημιουργούν ένα ενδιαφέρον παιχνίδι όγκων. Τέλος, η επιλογή της ίδιας κλίσης προσφέρει μια συνοχή στο σχέδιο αφού εάν οι κλίσεις ήταν μεταβαλλόμενες το αποτέλεσμα θα ήταν πιο χαοτικό. Το σχέδιο είναι κλίμακας 1:500.

Masterplan ευρύτερης περιοχής

Masterplan γειτονιάς

0 10 20 50 100

Παραδείγματα αξιοποίησης αστικών κενών

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται η αξιοποίηση συγκεκριμένων αστικών κενών σε μια μικρότερη κλίμακα, συγκεκριμένα 1:100, μέσω κατόψεων, τομών και φωτορεαλιστικών απεικονίσεων. Οι παρεμβάσεις αυτές αναδεικνύουν τον μετασχηματισμό των κενών χώρων σε λειτουργικές και βιώσιμες περιοχές, προσαρμοσμένες στις ανάγκες των κατοίκων και του αστικού περιβάλλοντος.

Συγκεκριμένα, οι παρεμβάσεις περιλαμβάνουν τη δημιουργία χώρων ξεκούρασης και κοινωνικής αλληλεπίδρασης, ζωνών στάθμευσης ποδηλάτων, λαϊκής αγοράς, δημόσιων χώρων με Wi-Fi, skatepark και χώρων graffiti, αθλητικών εγκαταστάσεων, χώρων εκδηλώσεων, υπαίθριου κινηματογράφου, πάρκων και χώρων παιχνιδιού. Οι χώροι αυτοί δεν λειτουργούν απλώς ως νέα αστικά σημεία ενδιαφέροντος, αλλά συμβάλλουν ουσιαστικά στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, δημιουργώντας ευκαιρίες για συλλογικές δραστηριότητες, ψυχαγωγία και αλληλεπίδραση μεταξύ των πολιτών.

Παράλληλα, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη φύτευση για τη βελτίωση της τοπικής βιοποικιλότητας. Μέσα από την ένταξη της φύσης στον αστικό ιστό, οι αναπλάσεις συνεισφέρουν στη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου και ανθεκτικού αστικού περιβάλλοντος, μειώνοντας την περιβαλλοντική επιβάρυνση και βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Η ανάλυση που ακολουθεί διερευνά τις δυνατότητες κάθε παρέμβασης, αναδεικνύοντας τον τρόπο με τον οποίο οι αλλαγές στον αστικό χώρο επηρεάζουν τη δυναμική της πόλης και τις αλληλεπιδράσεις των πολιτών. Μέσα από αυτή τη μελέτη, καθίσταται σαφές ότι η ορθή αξιοποίηση των κενών χώρων μπορεί να αποτελέσει καταλυτικό παράγοντα για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ενίσχυση της κοινωνικής ζωής σε ένα σύγχρονο αστικό περιβάλλον.

Κενό 1 - Χώρος ξεκούρασης, ηρεμίας, αλληλεπίδρασης

Κάτοψη

0 5 10 20

Τομή

0 5 10 20

Φωτορεαλιστικές απεικονίσεις

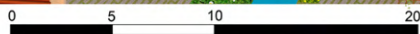
Η σχεδιαστική πρόταση μετατρέπει τον κενό χώρο σε ένα δυναμικό και φιλόξενο περιβάλλον που ενισχύει την ποιότητα ζωής των κατοίκων, ενώ προάγει τη βιοποικιλότητα και την αλληλεπίδραση με το φυσικό περιβάλλον. Ο χώρος έχει διαμορφωθεί ώστε να λειτουργεί ως σημείο συνάντησης και κοινωνικοποίησης, προσφέροντας παράλληλα συνθήκες χαλάρωσης και ηρεμίας. Για την εξυπηρέτηση αυτών των στόχων, έχουν τοποθετηθεί ειδικά σχεδιασμένα καθιστικά έπιπλα, όπως παγκάκια και καθιστικά που εντάσσονται αρμονικά στον περιβάλλοντα χώρο. Η παρουσία πέργκολας εξασφαλίζει επαρκή σκίαση, δημιουργώντας ευχάριστες συνθήκες παραμονής καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας. Σημαντικό στοιχείο της πρότασης είναι η ένταξη δεξαμενής νερού, η οποία όχι μόνο προσδίδει οπτική και ακουστική χαλάρωση, αλλά ενισχύει και την αίσθηση της φύσης μέσα στον αστικό ιστό. Η δεξαμενή λειτουργεί ως κεντρικό στοιχείο του χώρου, ενθαρρύνοντας τη συγκέντρωση των επισκεπτών γύρω από αυτό και προωθώντας την αλληλεπίδραση τους με το φυσικό περιβάλλον.

Η επιλογή της φύτευσης στον χώρο έχει γίνει με γνώμονα την αισθητική, τη λειτουργικότητα, αλλά και την οικολογική σημασία των φυτών. Συγκεκριμένα, η πλούσια ανθοφορία από τις μαργαρίτες και τις παπαρούνες, συμβάλλει στη στήριξη των τοπικών πληθυσμών επικονιαστών. Επιπλέον, η φύτευση πορτοκαλιών και ελαιόδεντρων εξυπηρετεί διττό σκοπό. Από τη μία πλευρά, τα δέντρα αυτά λειτουργούν ως αισθητικά στοιχεία που εναρμονίζονται με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Από την άλλη, προσφέρουν καταφύγιο σε έντομα και πουλιά, ενισχύοντας τη βιοποικιλότητα και προωθώντας την οικολογική ισορροπία του χώρου. Η ενσωμάτωση αυτών των φυτών εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα του χώρου, υποστηρίζοντας την αλληλεπίδραση ανθρώπων και φύσης. Ταυτόχρονα, οι φυσικές ιδιότητες των φυτών ενισχύουν την ολιστική εμπειρία των επισκεπτών, συνδέοντάς τους με το περιβάλλον μέσω των αισθήσεων και προσφέροντας σκίαση.

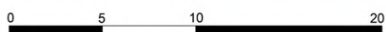
Κενό 2 - Είσοδος διαδρομής & χώρος στάθμευσης δημόσιων ποδηλάτων

Κάτοψη

Τομή

Φωτορεαλιστικές απεικονίσεις

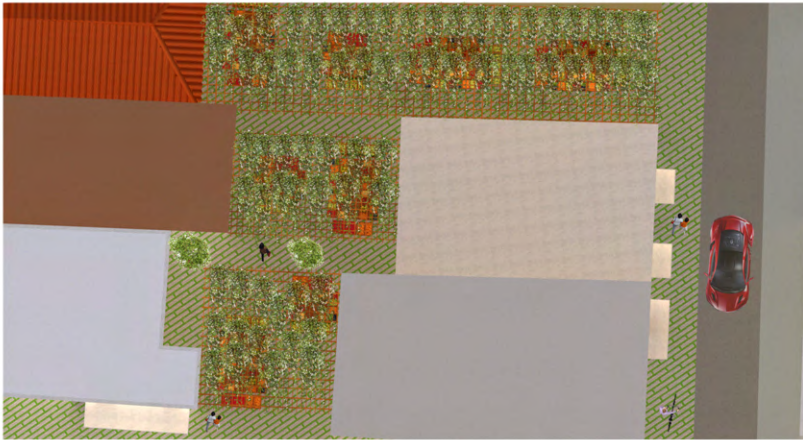

Ο συγκεκριμένος κενός χώρος σχεδιάστηκε ώστε να λειτουργεί ως πύλη εισόδου που προσφέρει πρακτικές υποδομές για τους χρήστες της διαδρομής, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύει την έντονη φύτευση και την ενσωμάτωση φυσικών στοιχείων που προάγουν τη χαλάρωση και την κοινωνική αλληλεπίδραση.

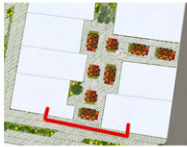
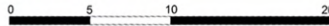
Ο χώρος φιλοξενεί έναν σταθμό στάθμευσης δημόσιων ποδηλάτων και έχει διαμορφωθεί ειδικός διάδρομος για ποδηλάτες, ο οποίος προσφέρει ασφαλή και άνετη πρόσβαση στους ποδηλάτες, ενισχύοντας τη λειτουργικότητα του σημείου ως είσοδο της διαδρομής. Για τη διευκόλυνση και χαλάρωση των επισκεπτών, έχουν τοποθετηθεί πέργκολες, οι οποίες παρέχουν επαρκή σκίαση και ενισχύουν τη φιλόξενη αίσθηση του χώρου. Κάτω από τις πέργκολες βρίσκονται σημεία ξεκούρασης, τα οποία ενθαρρύνουν την παραμονή και τη χρήση του χώρου τόσο από ποδηλάτες όσο και από πεζούς επισκέπτες. Επιπλέον, μια δεξαμενή νερού έχει ενταχθεί στη σύνθεση του χώρου, προσδίδοντας μια οπτικά ευχάριστη διάσταση που παρέχει ηρεμία. Το υδάτινο αυτό στοιχείο λειτουργεί ως σημείο οπτικής ανάπαυσης και ενισχύει τη σύνδεση του χώρου με το φυσικό περιβάλλον.

Η έντονη φύτευση αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του χώρου, καθώς περιλαμβάνει ποικιλία ειδών, δημιουργώντας έναν βοτανικό πλούτο που ενισχύει τη βιοποικιλότητα και τη βιωσιμότητα του σημείου. Ως είσοδος της διαδρομής, ο χώρος έχει φυτευτεί με αντιπροσωπευτικά είδη από τα φυτά που ενσωματώνονται στη γενικότερη διαμόρφωση της διαδρομής. Τα είδη που έχουν χρησιμοποιηθεί περιλαμβάνουν λεβάντα, φασκόμηλο, μαργαρίτες, αγριανιθιά, παπαρούνες, κουμαριές, ελιές και πορτοκαλιές. Αυτή η πλούσια ποικιλία φυτών δημιουργεί μια χρωματική σύνθεση, η οποία προσφέρει οπτική απόλαυση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Τα αρωματικά φυτά ενισχύουν την αισθητηριακή εμπειρία των επισκεπτών, ενώ τα ανθοφόρα φυτά προσελκύουν επικονιαστές όπως πεταλούδες και μέλισσες. Η φύτευση των δέντρων προσφέρει σκίαση, ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί ως καταφύγιο για έντομα και πουλιά, συμβάλλοντας στην οικολογική ισορροπία του χώρου.

Κενό 3 - Λαϊκή αγορά

Κάτοψη

Τομή

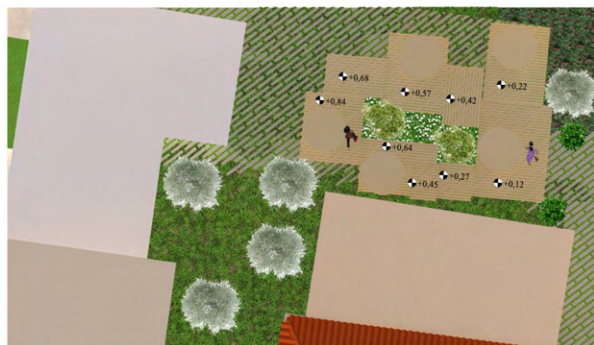
Η παρούσα πρόταση αφορά τη διαμόρφωση ενός κενού χώρου σε λαϊκή αγορά, με στόχο τη διατήρηση και την ενίσχυση μιας ήδη υφιστάμενης δραστηριότητας της γειτονιάς. Η λαϊκή αγορά, ως χώρος κοινωνικής και οικονομικής αλληλεπίδρασης, αποτελεί σημαντικό στοιχείο της καθημερινότητας των κατοίκων και πλαισιώνεται με σχεδιαστικές παρεμβάσεις που ενσωματώνουν τη φύση, εξασφαλίζοντας παράλληλα τη λειτουργικότητα και την αισθητική του χώρου. Για τη βελτίωση της εμπειρίας των επισκεπτών, έχουν τοποθετηθεί πέργκολες κατά μήκος της αγοράς, οι οποίες προσφέρουν σκίαση στους επισκέπτες και στους πωλητές, δημιουργώντας ένα ευχάριστο μικροκλίμα ακόμα και κατά τους θερμότερους μήνες ενώ ταυτόχρονα λειτουργούν ως βιότοπος για πουλιά ενισχύοντας τη βιοποικιλότητα της περιοχής.

Φωτορεαλιστικές απεικονίσεις

Κενό 4 - Δημόσιος χώρος Wi-Fi

Κάτοψη

0 5 10 20

Τομή

0 5 10 20

Φωτορεαλιστικές απεικονίσεις

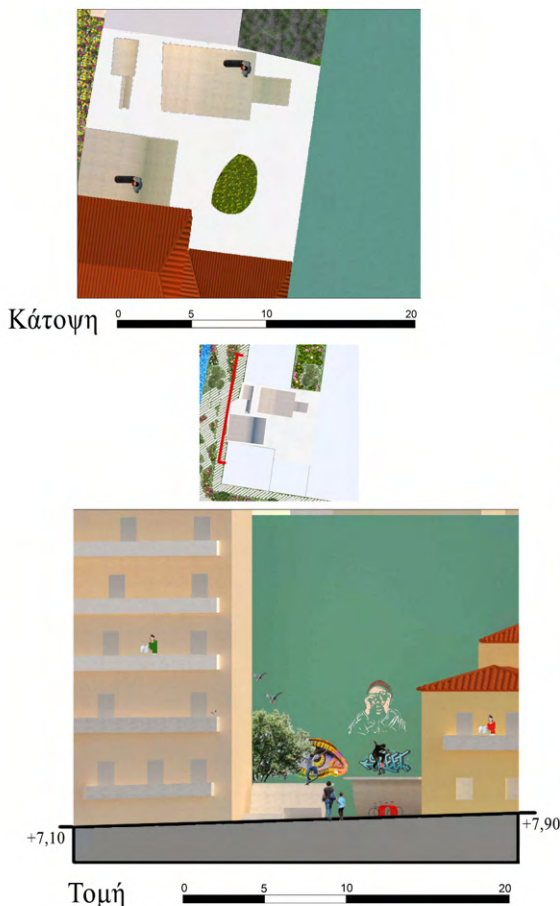

Ο συγκεκριμένος κενός χώρος μετατράπηκε σε δημόσιο χώρο με πρόσβαση σε Wi-Fi, καλύπτοντας τις σύγχρονες ανάγκες επί παραδείγματι εργαζομένων που επιθυμούν να εργαστούν σε υπαίθριο περιβάλλον. Η βασική σχεδιαστική παρέμβαση περιλαμβάνει την κατασκευή μιας ξύλινης πλατφόρμας, η οποία αναπτύσσεται σταδιακά σε διαφορετικά επίπεδα. Ενσωματώνονται ξύλινες κατασκευές οι οποίες περιλαμβάνουν παγκάκια και τραπέζια, προσφέροντας άνετους χώρους εργασίας. Οι δομές αυτές διαθέτουν στέγαστρα, τα οποία εξασφαλίζουν σκίαση και προστασία από τις καιρικές συνθήκες, καθιστώντας τον χώρο κατάλληλο για χρήση καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας.

Ειδική μέριμνα έχει ληφθεί για την ενσωμάτωση της φύτευσης στον σχεδιασμό. Ο κενός χώρος που δημιουργείται κάτω από τις πλατφόρμες επιτρέπει στη φύτευση να αναπτύσσεται ελεύθερα, προσδίδοντας μια φυσική και δυναμική διάσταση στον χώρο. Επιπλέον, μικρά κενά ανάμεσα στις σανίδες της ξύλινης πλατφόρμας δίνουν τη δυνατότητα στα φυτά να καταλαμβάνουν σταδιακά τον χώρο, ενισχύοντας τη σύνδεση του χρήστη με το φυσικό περιβάλλον. Τα φυτά που επιλέχθηκαν περιλαμβάνουν τη λεβάντα, τη μαργαρίτα, την παπαρούνα και τη μέντα, και ενισχύουν την αισθητηριακή εμπειρία μέσω των αρωμάτων τους, προσφέροντας ηρεμία και συγκέντρωση στους επισκέπτες αλλά και με την έντονη ανθοφορία τους προσελκύουν επικονιαστές, όπως μέλισσες και πεταλούδες. Τα δέντρα, κουμαριά και ελιά, προσφέρουν λειτουργούν ως καταφύγιο για πουλιά ενισχύοντας τη βιοποικιλότητα της περιοχής. Η ελεύθερη ανάπτυξη της φύτευσης μέσα και γύρω από τις πλατφόρμες δημιουργεί έναν ζωντανό, διαρκώς μεταβαλλόμενο χώρο που συνδέει άμεσα τους χρήστες με το φυσικό περιβάλλον.

Κενό 5 - Skatepark και χώρος graffiti

Φωτορεαλιστικές απεικονίσεις

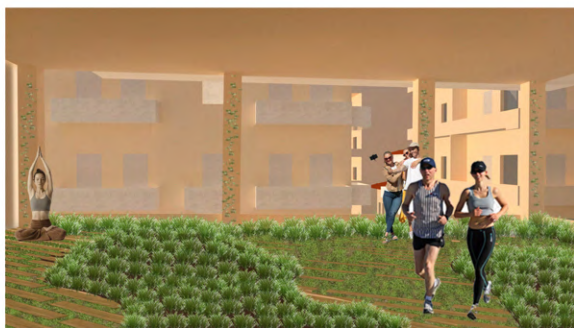
Το συγκεκριμένο κενό μετατράπηκε σε χώρο δραστηριοτήτων με έντονο αστικό χαρακτήρα, περιλαμβάνοντας skatepark και χώρο για graffiti. Το skatepark αποτελεί μια δημοφιλή δραστηριότητα μεταξύ των νέων, ενώ ταυτόχρονα προάγει τη σωματική άσκηση και την κοινωνική αλληλεπίδραση. Η επιλογή της συγκεκριμένης δραστηριότητας ανταποκρίνεται στις σύγχρονες τάσεις αναψυχής και άθλησης, δημιουργώντας έναν δυναμικό χώρο που ενθαρρύνει την κινητικότητα και την ενεργή συμμετοχή. Ο χώρος για graffiti σχεδιάστηκε λαμβάνοντας υπόψη τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της γειτονιάς, η οποία ήδη διαθέτει πληθώρα graffiti στους δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους. Αντί της άναρχης εμφάνισης graffiti σε διάφορα σημεία, η δημιουργία ενός συγκεκριμένου χώρου έκφρασης δίνει στους κατοίκους τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τον χώρο με τρόπο ελεγχόμενο και δημιουργικό. Τέλος, έχει διαμορφωθεί και χώρο στάθμευσης ποδηλάτων ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση στον χώρο.

Όσον αφορά τη φύτευση, λόγω του αστικού χαρακτήρα του συγκεκριμένου κενού, αυτή περιορίστηκε σε δέντρα ελιάς και σε φυτά φασκόμηλου και μαργαριτών, τα οποία προσδίδουν μια ήπια φυσική πινελιά, ενώ παράλληλα ενισχύουν τη βιοποικιλότητα, έστω και σε μικρή κλίμακα. Έτσι, η δημιουργία ενός συνδυαστικού χώρου skatepark και graffiti ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες των κατοίκων για έκφραση, δημιουργικότητα και σωματική δραστηριότητα. Ο χώρος αυτός λειτουργεί ως ένας πολυδιάστατος πυρήνας αστικού πολιτισμού, ενώ παράλληλα διατηρεί μια περιορισμένη αλλά ουσιαστική σύνδεση με το φυσικό στοιχείο μέσω της επιλεγμένης φύτευσης.

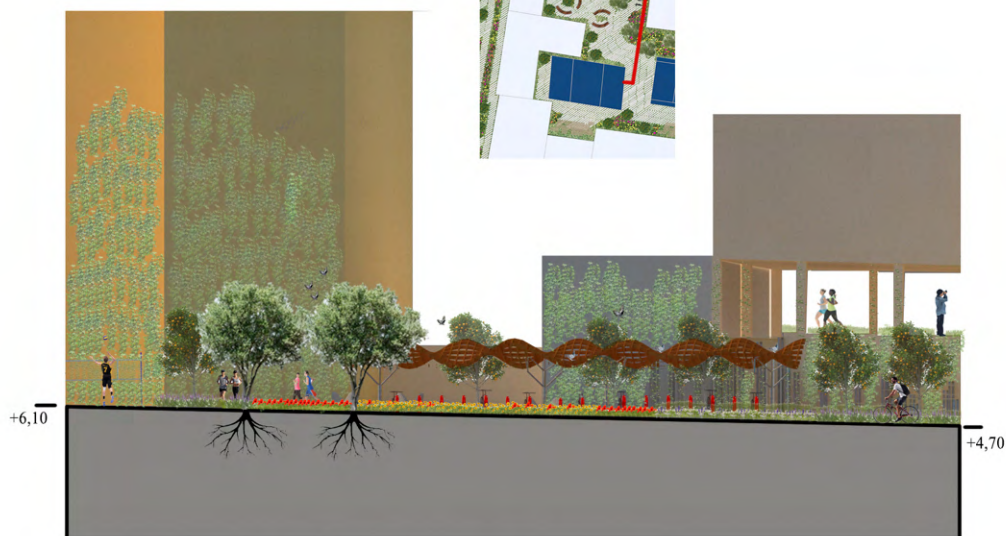
Κενό 6 - Χώρος άθλησης

Κάτοψη 0 5 10 20

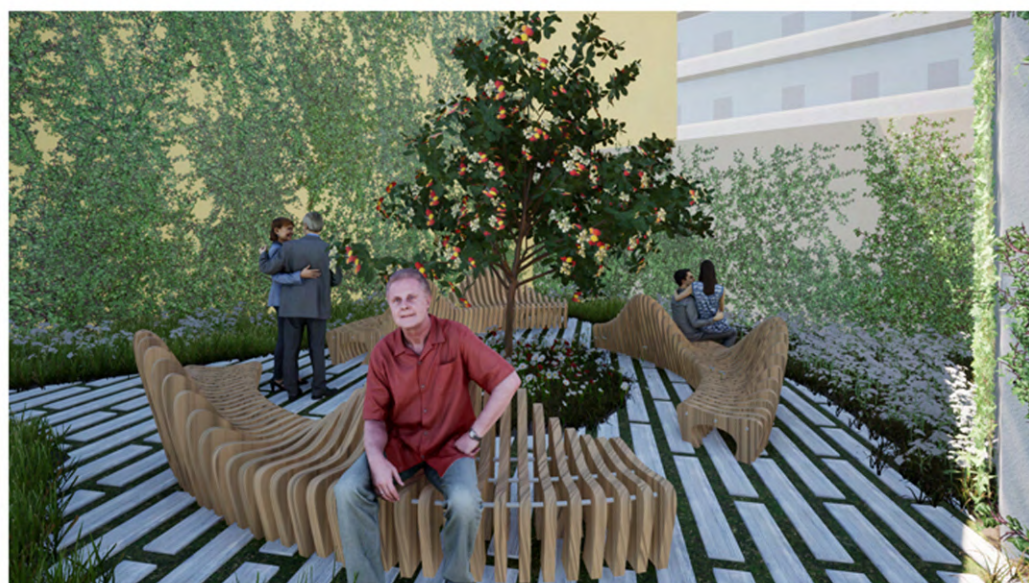
Προοπτικό

Τομή 0 5 10 20

Φωτορεαλιστικές απεικονίσεις

Ο κενός αυτός χώρος μετατρέπεται σε έναν πολυλειτουργικό χώρο που ενσωματώνει δραστηριότητες άθλησης, αναψυχής και κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Η μετατροπή αυτή ανταποκρίνεται στις ανάγκες των κατοίκων της γειτονιάς, προσφέροντας ποικιλία δραστηριοτήτων που συνδυάζουν την άθληση, την ξεκούραση και την κοινωνικοποίηση.

Περιλαμβάνονται γήπεδα, χώροι για τρέξιμο ή άλλων μορφών αθλητικής δραστηριότητας, καθιστώντας τον χώρο έναν πυρήνα άθλησης και ευεξίας. Πέρα από τις αθλητικές χρήσεις, έχουν ενσωματωθεί καθιστικοί χώροι που προσφέρουν στους επισκέπτες τη δυνατότητα ξεκούρασης, κοινωνικοποίησης και ηρεμίας.

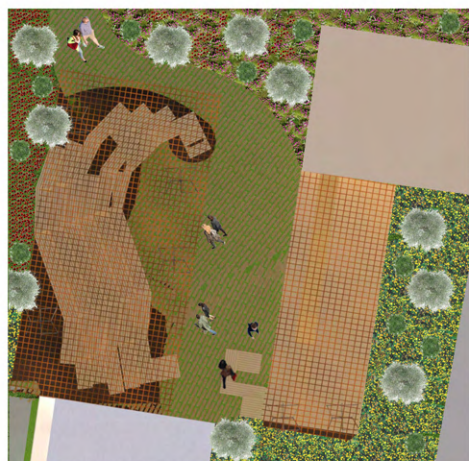
Ένας επιπλέον κενός χώρος, ο οποίος βρίσκεται σε ύψος και ενσωματώνεται ως μέρος πολυκατοικίας, έχει μετατραπεί σε ένα σημείο που συνδυάζει λειτουργίες άθλησης και αναψυχής. Ο χώρος καθότι υπερυψωμένος, δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες να απολαύσουν τη θέα. Η πρόσβαση στον χώρο εξασφαλίζεται μέσω μιας ξύλινης κατασκευής από πλατφόρμες-σκαλοπάτια, η οποία έχει σχεδιαστεί ώστε να διατηρεί τη συνέχεια και την αισθητική των υπόλοιπων δομών.

Οι κερκίδες που έχουν προστεθεί είναι από ξύλινες κατασκευές, με κενά ανάμεσα στις ράβδους τους, επιτρέπουν τη φύτευση να αναπτύσσεται ελεύθερα, ενσωματώνοντας το φυσικό στοιχείο στο συνολικό σχεδιασμό. Επιπλέον, στον χώρο έχει προβλεφθεί χώρος στάθμευσης ποδηλάτων, διευκολύνοντας την πρόσβαση με βιώσιμα μέσα μετακίνησης και προωθώντας τη χρήση του ποδηλάτου ως εναλλακτικού τρόπου μετακίνησης.

Η φύτευση του χώρου είναι πλούσια και περιλαμβάνει δέντρα και φυτά που αναδεικνύουν τον φυσικό χαρακτήρα της περιοχής, ενώ παράλληλα ενισχύουν τη βιοποικιλότητα. Έχουν τοποθετηθεί ελιές και πορτοκαλιές, οι οποίες προσφέρουν σκίαση και συμβάλλουν στην οικολογική ισορροπία του χώρου. Συμπληρωματικά, η φύτευση περιλαμβάνει αρωματικά και ανθοφόρα φυτά, όπως λεβάντες, φασκόμηλο, μαργαρίτες, αγριαψιθιά, παπαρούνες και σχίνο. Τα φυτά αυτά όχι μόνο εμπλουτίζουν την αισθητική του χώρου, αλλά και προσελκύουν επικονιαστές και έντομα, ενισχύοντας την οικολογική αξία της περιοχής.

Κενό 7 - Χώρος εκδηλώσεων

Κάτοψη 0 5 10 20

Φωτορεαλιστική απεικόνιση

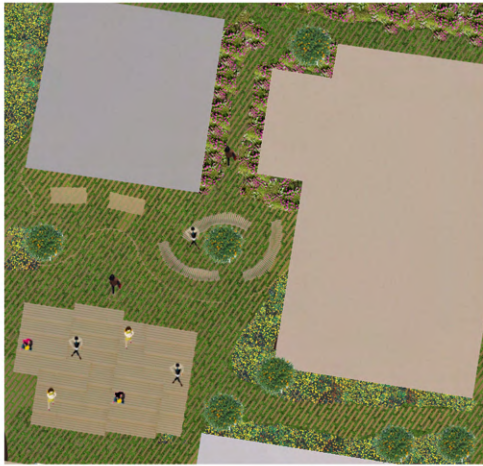

Τομή 0 5 10 20

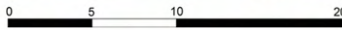
Ο συγκεκριμένος κενός χώρος έχει μετατραπεί σε έναν πολυλειτουργικό χώρο εκδηλώσεων, ο οποίος μπορεί να φιλοξενήσει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, όπως συναυλίες, ομιλίες και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Η χωρική οργάνωση στοχεύει στην ενίσχυση της συλλογικής εμπειρίας με ξύλινες πλατφόρμες που λειτουργούν τόσο ως κερκίδες όσο και ως καθιστικοί χώροι, δημιουργώντας ένα αμφιθεατρικό περιβάλλον. Επίσης στον χώρο έχει διαμορφωθεί δεξαμενή νερού, η οποία συμβάλλει στη βελτίωση του μικροκλίματος, ενισχύοντας τη συνολική ατμόσφαιρα ηρεμίας και αισθητικής αναβάθμισης του χώρου. Παράλληλα, έχουν τοποθετηθεί επιπλέον έπιπλα προκειμένου να διευκολύνουν την ανάπαυση και την κοινωνικοποίηση των επισκεπτών.

Όσον αφορά τη φύτευση, έχουν επιλεγεί φυτά όπως η λεβάντα, η παπαρούνα, οι ελιές, οι πορτοκαλιές και οι μαργαρίτες, τα οποία προσφέρουν πλούσια ανθοφορία και συμβάλλουν στη δημιουργία ενός φυσικού περιβάλλοντος που προσελκύει επικονιαστές και ενισχύει την οικολογική αξία του χώρου.

Κενό 8 - Υπαίθριος κινηματογράφος

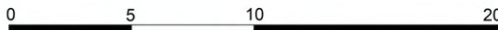
Κάτοψη

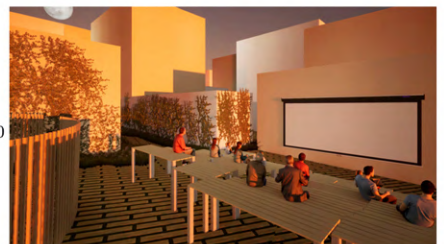
+7,80

+7,40

Τομή

Φωτορεαλιστικές απεικονίσεις

Ο συγκεκριμένος κενός χώρος έχει μετατραπεί σε έναν υπαίθριο κινηματογράφο, ενισχύοντας τις πολιτιστικές δραστηριότητες της γειτονιάς και προσφέροντας έναν χώρο συνάθροισης και ψυχαγωγίας για τους κατοίκους. Η προβολή των ταινιών πραγματοποιείται σε τοίχο πολυκατοικίας, αξιοποιώντας την υφιστάμενη αρχιτεκτονική του περιβάλλοντος. Η χωρική οργάνωση βασίζεται στη χρήση ξύλινων πλατφορμών, οι οποίες λειτουργούν ως καθιστικοί χώροι, διαμορφώνοντας ένα άνετο και ευέλικτο περιβάλλον θέασης. Παράλληλα, στον χώρο έχει δημιουργηθεί ένας επιπλέον καθιστικός χώρος, ο οποίος ενισχύει τη δυνατότητα κοινωνικοποίησης των επισκεπτών, καθώς και ένας χώρος που φιλοξενεί κυλικείο, εξασφαλίζοντας την εξυπηρέτηση του κοινού κατά τη διάρκεια των προβολών.

Όσον αφορά τη φύτευση έχουν επιλεγεί φυτά όπως η λεβάντα, το φασκόμηλο, οι μαργαρίτες, οι πορτοκαλιές και οι κουμαριές, τα οποία προσελκύουν επικονιαστές αλλά και προσφέρουν καταφύγιο σε πτηνά ενισχύοντας την βιοποικιλότητα.

Κενό 9 - Πάρκο, χώρος αλληλεπίδρασης

Κάτοψη 0 5 10 20

Τομή 0 5 10 20

Φωτορεαλιστικές απεικονίσεις

Ο συγκεκριμένος κενός χώρος έχει μετατραπεί σε πάρκο, αποτελώντας τον πιο πράσινο και φυσικά αναβαθμισμένο χώρο της γειτονιάς. Η έντονη φύτευση και η ποικιλία της βλάστησης καθιστούν το πάρκο έναν σημαντικό κόμβο βιοποικιλότητας, καθώς περιλαμβάνει όλα τα φυτικά είδη που έχουν ενταχθεί στη συνολική ανάπλαση της περιοχής. Ειδικότερα, έχουν επιλεγεί φυτά όπως λεβάντα, φασκόμηλο, ψώρα του αγρού, μαργαρίτα, αγριαψιθιά, παπαρούνα, μέντα, σκίνος, κουμαριά, ελιά και πορτοκαλιά.

Η σχεδιαστική προσέγγιση του πάρκου βασίζεται στην ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Ο χώρος είναι ανοιχτός και ευέλικτος, επιτρέποντας πλήθος δραστηριοτήτων, όπως πικνίκ, τρέξιμο και ανάπαυση στους πολυάριθμους καθιστικούς χώρους που έχουν διαμορφωθεί. Επιπλέον, η παρουσία μίας δεξαμενής νερού ενισχύει τη βιοκλιματική λειτουργία του χώρου, ενώ η ένταξη κομμένων κορμών μέσα στη δεξαμενή δημιουργεί ένα διαδραστικό στοιχείο, προσφέροντας δυνατότητες παιχνιδιού και εξερεύνησης, ιδιαίτερα για τα παιδιά.

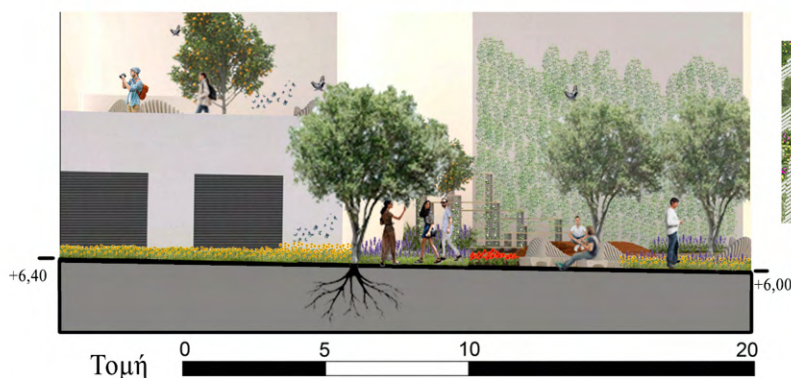
Κενό 10 - Χώρος ξεκούρασης, ηρεμίας, αλληλεπίδρασης

Κάτοψη

0 5 10 20

Φωτορεαλιστικές απεικονίσεις

Τομή

0 5 10 20

Ο συγκεκριμένος κενός χώρος έχει μετατραπεί σε έναν χώρο ξεκούρασης, ηρεμίας και κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Στον χώρο έχουν τοποθετηθεί καθίσματα, τα οποία επιτρέπουν στους επισκέπτες να παραμένουν για μεγάλα χρονικά διαστήματα, ενισχύοντας την αίσθηση της φιλοξενίας. Επιπλέον, έχει διαμορφωθεί μία δεξαμενή νερού, συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός ευχάριστου μικροκλίματος και ενισχύοντας τη σύνδεση των χρηστών με το φυσικό στοιχείο. Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του χώρου είναι η ύπαρξη ενός επιπλέον κενού χώρου σε ύψος, καθώς πρόκειται για έναν όροφο κτιρίου που έχει αξιοποιηθεί μέσω φύτευσης και εγκατάστασης καθιστικών στοιχείων. Ο υπερυψωμένος αυτός χώρος προσφέρει μια εναλλακτική εμπειρία χρήσης, καθώς επιτρέπει στους επισκέπτες να απολαύσουν τη θέα προς τη γειτονιά, ενισχύοντας την αίσθηση της αστικής σύνδεσης. Η πρόσβαση σε αυτόν επιτυγχάνεται μέσω ενός συστήματος ξύλινων πλατφορμών-σκαλοπατιών, τα οποία ενσωματώνονται οργανικά στον συνολικό σχεδιασμό. Η φύτευση που έχει επιλεγεί για τον χώρο περιλαμβάνει λεβάντα, ψώρα του αγρού, μαργαρίτα, παπαρούνα, σχίνο, ελιά και πορτοκαλιά, δημιουργώντας ένα φυσικό και αισθητικά ευχάριστο περιβάλλον. Η παρουσία αυτών των ειδών συμβάλλει στη βιοποικιλότητα και ενισχύει τη συνολική οικολογική αξία του χώρου.

Κενό 17 - Χώρος παιχνιδιού

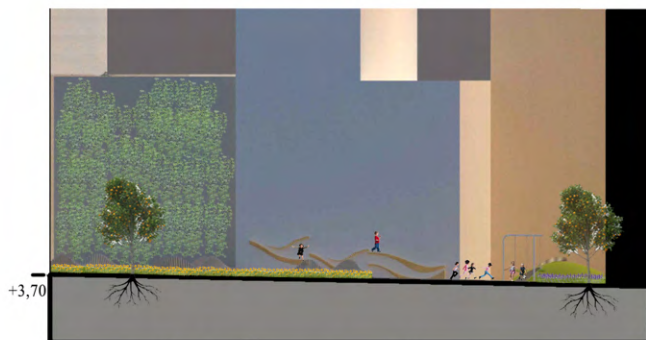

Κάτοψη 0 5 10 20

Φωτορεαλιστικές απεικονίσεις

Ο συγκεκριμένος κενός χώρος έχει μετατραπεί σε έναν ασφαλή και λειτουργικό χώρο παιχνιδιού, σχεδιασμένο ώστε να καλύπτει τις ανάγκες των παιδιών της γειτονιάς.

Τομή 0 5 10 20

Η παρέμβαση επικεντρώνεται στη δημιουργία ενός φυσικού και φιλικού προς το περιβάλλον χώρου, ο οποίος προάγει το ελεύθερο παιχνίδι και την κοινωνικοποίηση των παιδιών, ενώ παράλληλα ενσωματώνει στοιχεία βιωσιμότητας και φυσικού τοπίου.

Το έδαφος του χώρου αποτελείται από χαλίκι, εξασφαλίζοντας τόσο την ασφάλεια όσο και την ελευθερία κίνησης των παιδιών. Επιπλέον, έχουν τοποθετηθεί ειδικά διαμορφωμένα στοιχεία που ενισχύουν τη διαδραστικότητα του παιχνιδιού. Συγκεκριμένα, έχουν ενταχθεί κομμένοι κορμοί δέντρων, οι οποίοι λειτουργούν ως φυσικά στοιχεία παιχνιδιού, ενθαρρύνοντας την κινητική ανάπτυξη των παιδιών. Παράλληλα, έχουν κατασκευαστεί τεχνητοί λοφίσκοι, επάνω στους οποίους έχουν τοποθετηθεί τσουλήθρες, δίνοντας στα παιδιά τη δυνατότητα να σκαρφαλώνουν και να εξερευνούν τον χώρο. Συμπληρωματικά, έχουν εγκατασταθεί κούνιες και ξύλινες κατασκευές ισορροπίας, ενισχύοντας τη σωματική δραστηριότητα και την αλληλεπίδραση μεταξύ των παιδιών. Ο σχεδιασμός του χώρου λαμβάνει υπόψη και τις ανάγκες των συνοδών, καθώς έχουν τοποθετηθεί ειδικά διαμορφωμένοι καθιστικοί χώροι, προσφέροντας ένα άνετο και σκιασμένο περιβάλλον για ξεκούραση και επίβλεψη.

Όσον αφορά τη φύτευση, έχουν επιλεγεί πορτοκαλιές, κουμαριές, παπαρούνες, μαργαρίτες, λεβάντες, αγριανιθίδες και φασκόμηλο, δημιουργώντας ένα αισθητικά ευχάριστο τοπίο και ενισχύοντας την τοπική βιοποικιλότητα.

Υλικά & Έπιπλα

Το υλικό που επιλέχθηκε για την αστική επίπλωση και τις επιφάνειες της γειτονιάς είναι το Wood Plastic Composite (WPC), ένα σύνθετο υλικό που αποτελείται από ξύλο και πολυμερή. Το WPC διατίθεται σε μορφή λωρίδων ή ράβδων και παρουσιάζει υψηλή αντοχή στις καιρικές συνθήκες, καθιστώντας το ιδιαίτερα κατάλληλο για εξωτερικές εφαρμογές.

Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματά του είναι η χαμηλή απορρόφηση θερμότητας, γεγονός που το καθιστά ιδανικό για επιφάνειες εκτεθειμένες στην ηλιακή ακτινοβολία. Επιπλέον, διαθέτει αυξημένη αντοχή σε υγρασία και φθορά, προσφέροντας μακροχρόνια ανθεκτικότητα σε απαιτητικές αστικές συνθήκες.

Η επιλογή του συγκεκριμένου υλικού βασίστηκε σε δύο βασικούς παράγοντες: αφενός, την ανάγκη για υψηλή ανθεκτικότητα στις εξωτερικές περιβαλλοντικές συνθήκες, καθώς τα έπιπλα προορίζονται για τον αστικό χώρο· αφετέρου, την προσαρμογή στις κλιματολογικές συνθήκες της Πάτρας, μιας πόλης με έντονη ηλιοφάνεια, όπου η ελαχιστοποίηση της θερμικής συσσώρευσης των επιφανειών αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη βελτίωση της άνεσης των χρηστών αλλά και του μετριασμού του φαινομένου της Αστικής Θερμικής Νησίδας.

Στη διαδρομή έχουν χρησιμοποιηθεί επίσης σκυρόδεμα και άσφαλτος σε συγκεκριμένα σημεία. Τα υποστηλώματα των πέργκολων κατασκευάζονται από σκυρόδεμα, στο οποίο έχει εφαρμοστεί ανοιχτόχρωμο φινίρισμα υψηλής ανακλαστικότητας. Η συγκεκριμένη επεξεργασία συμβάλλει στη μείωση της επιφανειακής θερμοκρασίας του σκυροδέματος έως και 30%, περιορίζοντας τη θερμική συσσώρευση και βελτιώνοντας τη θερμική άνεση του χώρου. Οι διαδρομές κυκλοφορίας διαμορφώνονται από άσφαλτο, με διακριτές χρωματικές διαφοροποιήσεις ανάλογα με τη χρήση. Συγκεκριμένα, οι ποδηλατόδρομοι έχουν επιστρωθεί με ανοιχτόχρωμη μπλε άσφαλτο, ενώ οι λωρίδες κυκλοφορίας των λεωφορίων με ανοιχτόχρωμη πορτοκαλί άσφαλτο. Η επιλογή αυτών των ανοιχτόχρωμων υλικών βασίζεται στην υψηλή ανακλαστικότητά τους, η οποία περιορίζει την απορρόφηση θερμότητας και συμβάλλει στη βελτίωση του μικροκλίματος της περιοχής.

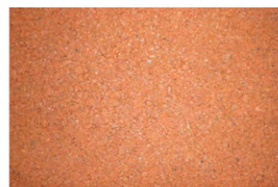
Εικόνα 44 WPC σε λωρίδες

Εικόνα 46 άσφαλτος σε γαλάζια απόχρωση

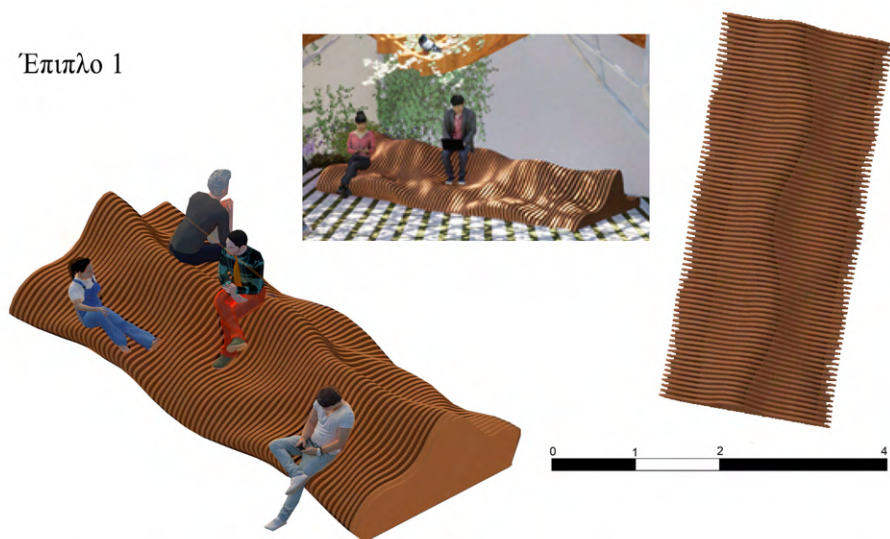

Εικόνα 45 σκυρόδεμα

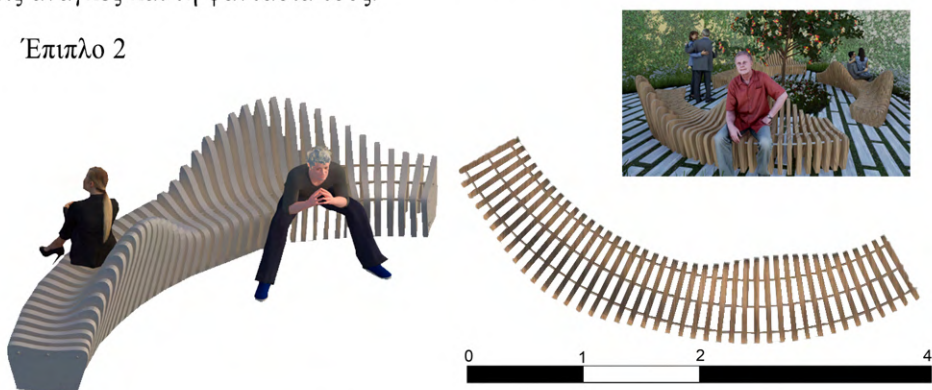
Εικόνα 47 άσφαλτος σε πορτοκαλί απόχρωση

Έπιπλο 1

Το συγκεκριμένο έπιπλο αποτελείται από ξύλινες επιφάνειες που έχουν διαμορφωθεί μέσω καμπύλωσης, δημιουργώντας μια δυναμική και πολυεπίπεδη επιφάνεια καθίσματος. Η μορφή του χαρακτηρίζεται από εσοχές που προσδίδουν εργονομία και προτρέπουν τον χρήστη να καθίσει, καθώς και από ανυψωμένα σημεία που επιτρέπουν εναλλακτικούς τρόπους χρήσης. Πρόκειται για μια σχεδιαστική προσέγγιση που αποσκοπεί στην αλληλεπίδραση με το κοινό, ενθαρρύνοντας τη δημιουργική και προσωπική αξιοποίηση του επίπλου. Ο παιγνιώδης χαρακτήρας του προσδίδει ευελιξία, επιτρέποντας στους χρήστες να το χρησιμοποιούν με ποικίλους τρόπους, ανάλογα με τις ανάγκες και τη φαντασία τους.

Έπιπλο 2

Το συγκεκριμένο έπιπλο αποτελείται από ξύλινες επιφάνειες που έχουν υποστεί καμπύλωση, δημιουργώντας μια δυναμική μορφή καθίσματος. Ο πρωταρχικός του σκοπός είναι η παροχή ξεκούρασης, λειτουργώντας ως παγκάκι. Η ιδιαίτερη σχεδιαστική του μορφή ενισχύει την αίσθηση της κίνησης και της ροής, ενώ παράλληλα επιτρέπει στους χρήστες να κάθονται μεμονωμένα, διατηρώντας ταυτόχρονα την αίσθηση της συλλογικότητας στο ίδιο έπιπλο. Η ομαλή μετάβαση των καμπυλωτών επιφανειών ενισχύει την αισθητική και λειτουργική του αξία, προσφέροντας μια ευέλικτη εμπειρία χρήσης.

Έπιπλο 3

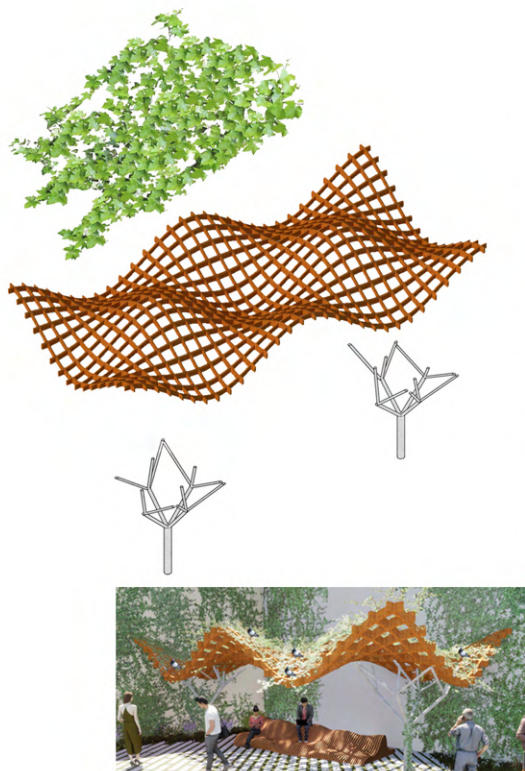

Το εν λόγω σύστημα επίπλων αποτελείται από ξύλινες πλατφόρμες που ενσωματώνουν κατακόρυφες ξύλινες ράβδους, διαμορφώνοντας έναν ημι-κλειστό χώρο. Στο εσωτερικό αυτού του χώρου εφάπτεται τραπέζι και κάθισμα, προσδίδοντας συνοχή στη σύνθεση. Οι πλατφόρμες επιτρέπουν την ελεύθερη κίνηση των χρηστών, ενώ οι στεγασμένοι αυτοί χώροι παρέχουν ένα λειτουργικό και προστατευμένο περιβάλλον.

Έπιπλο 4

Το παρόν σύστημα επίπλων αποτελείται από ξύλινες ορθογώνιες πλατφόρμες και το οποίο έχει χρησιμοποιηθεί σε πολλές παρεμβάσεις. Οι πλατφόρμες αυτές διαθέτουν πολυλειτουργικό χαρακτήρα, καθώς χρησιμοποιούνται ως επιφάνειες καθίσματος αλλά και ως μέσο ανάβασης. Η σύνθεση των διαφορετικών ορθογώνιων πλατφορμών δημιουργεί ένα ενιαίο και ευέλικτο σύστημα, το οποίο προσφέρει πολλαπλές δυνατότητες αξιοποίησης. Ο σχεδιαστικός στόχος του συστήματος είναι να αναδείξει την προσαρμοστικότητα μιας φαινομενικά απλής κατασκευής, καθιστώντας την ικανή να εξυπηρετεί διάφορες ανάγκες των χρηστών. Παράλληλα, η μορφή του επιτρέπει την ελεύθερη χρήση του, δίνοντας στους χρήστες τη δυνατότητα να επιλέγουν τον τρόπο με τον οποίο θα αλληλεπιδράσουν με το έπιπλο, ανάλογα με τις προσωπικές τους προτιμήσεις.

Το παρόν σύστημα επίπλων αποτελείται από υποστυλώματα σε μορφή δέντρου και από μια καμπυλωτή πέργκολα. Η επιλογή των συγκεκριμένων υποστυλωμάτων δεν αποσκοπεί μόνο στη βελτιστοποίηση της στήριξης της πέργκολας, αλλά και στην αισθητική και λειτουργική εναρμόνισή τους με το φυσικό περιβάλλον. Η οργανική γεωμετρία της πέργκολας δεν είναι μόνο ένα αισθητικό στοιχείο, αλλά επιτελεί και μια σημαντική οικολογική λειτουργία, καθώς παρέχει καταφύγιο για τη δημιουργία φωλιών από πουλιά, ενισχύοντας έτσι τη βιοποικιλότητα της περιοχής. Επιπλέον, η πέργκολα υποστηρίζει την ανάπτυξη αναρριχώμενων φυτών, τα οποία συμβάλλουν στη δημιουργία φυσικής σκίασης, παρέχοντας προστασία από την ηλιακή ακτινοβολία και τις καιρικές συνθήκες, όπως η βροχή.

Συμπερασματικά, τα έπιπλα που αναλύθηκαν διακρίνονται σε δύο κύριες κατηγορίες: αφενός σε εκείνα που χαρακτηρίζονται από αυστηρή γεωμετρική δομή και λιτότητα στη μορφή και αφετέρου σε εκείνα που υιοθετούν έναν πιο ελεύθερο και οργανικό σχεδιασμό. Η συνύπαρξη αυτών των δύο διαφορετικών μορφολογικών προσεγγίσεων αντανάκλα τις υφιστάμενες σχέσεις που διαμορφώνονται στο δομημένο περιβάλλον. Συγκεκριμένα, το αστικό τοπίο αποτελείται από κτίρια με αυστηρά ορθοκανονικές γεωμετρίες, ενώ το φυσικό στοιχείο χαρακτηρίζεται από πιο ελεύθερες μορφές. Αυτή η αντίθεση αποτυπώνεται και στα έπιπλα, όπου ορισμένα διαθέτουν αυστηρή, απλοποιημένη μορφή, παραπέμποντας στο αστικό περιβάλλον, ενώ άλλα έχουν πιο ρευστό και οργανικό χαρακτήρα, παραπέμποντας στη φύση. Μέσω αυτής της προσέγγισης, επιδιώκεται η αντανάκλαση της υφιστάμενης χωρικής πραγματικότητας καθώς δεν δημιουργείται μία πρόταση αποκομμένη από το περιβάλλον της. Επίσης, η αντίθεση μεταξύ αυτών των δύο μορφολογικών κατηγοριών ενισχύει τη συνολική εμπειρία του χώρου, δημιουργώντας έναν διάλογο ανάμεσα στη δομημένη και τη φυσική πραγματικότητα. Ένα περιβάλλον που συνδυάζει και τις δύο αυτές ποιότητες ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση και την κατανόηση της σχέσης μεταξύ του ανθρώπου, του δομημένου περιβάλλοντος και της φύσης.

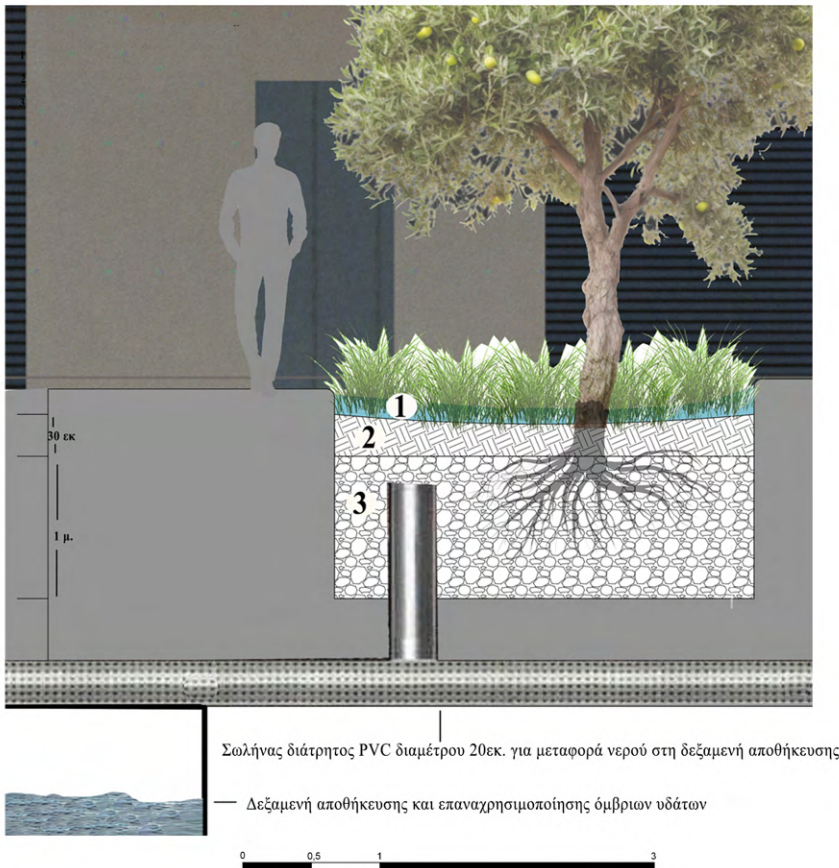
Μηχανισμοί μείωσης της θερμοκρασίας

Rain Garden

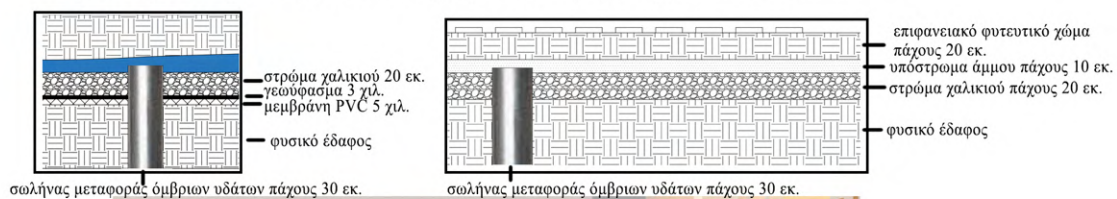
Για τη μείωση της αστικής θερμικής νησίδας έχουν ενταχθεί μηχανισμοί στον σχεδιασμό που βασίζονται στον τρόπο που οι ρίζες των δέντρων μειώνουν τη θερμοκρασία. Οι μηχανισμοί αυτοί είναι:

1. Απορροφητικές ζώνες - Rain Gardens
2. Διαπερατό έδαφος
3. Δεξαμενές αποθήκευσης και επαναχρησιμοποίησης όμβριων υδάτων

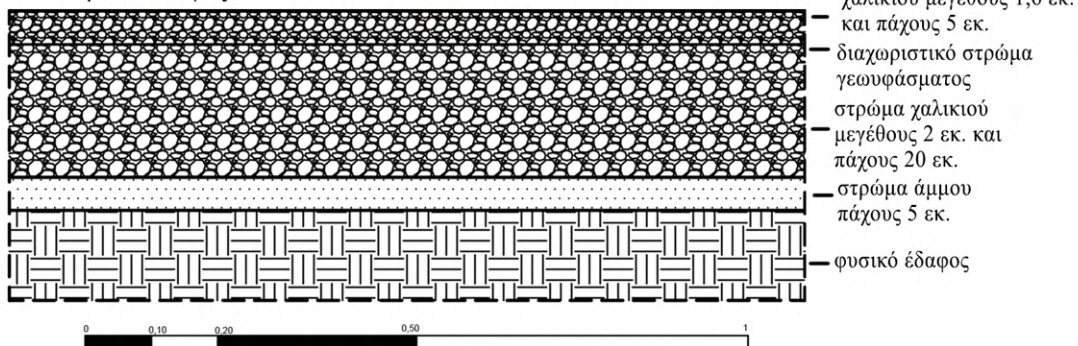
1. Αποθήκευση όμβριων υδάτων πάνω από το επιφανειακό έδαφος
2. Επιφανειακό έδαφος αποτελούμενο από άμμο, χώμα και κομπόστ
3. Χώρος όπου αποθηκεύεται το νερό και απορροφάται αργά

Δεξαμενή αποθήκευσης και επαναχρησιμοποίησης όμβριων υδάτων

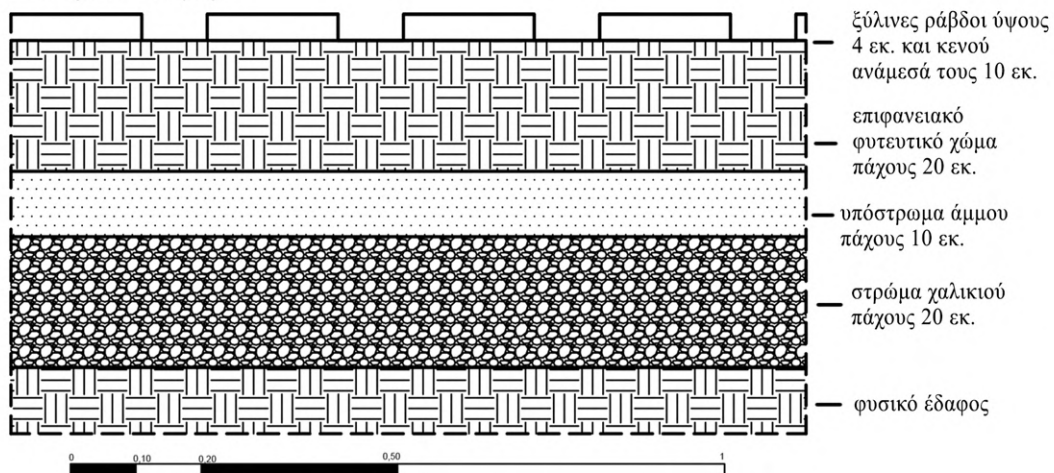

Δεξαμενή όμβριων υδάτων χωρητικότητας 400.000 λίτρων νερού

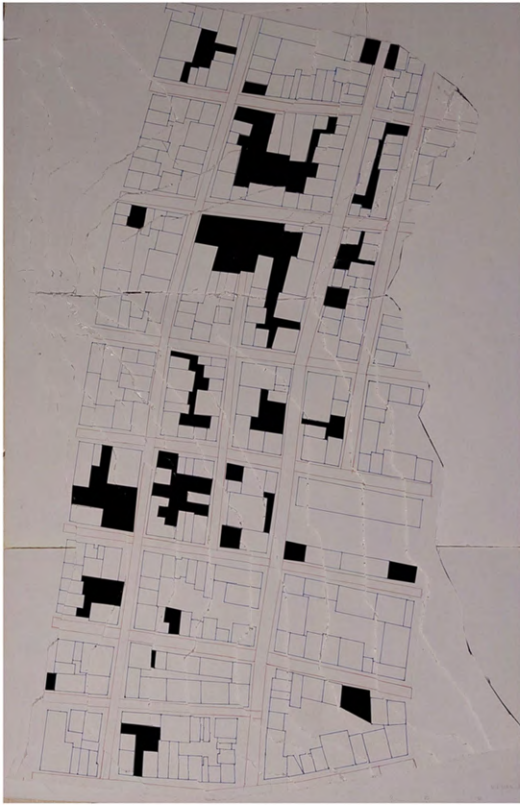
Διαπερατό έδαφος 1

Διαπερατό έδαφος 2

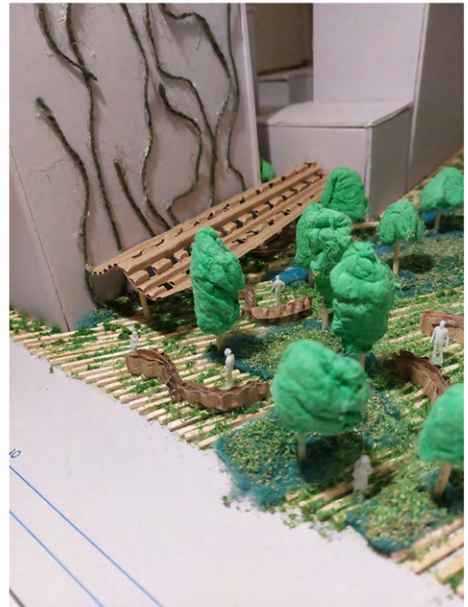
Μακέτες

Μακέτα σε κλίμακα 1:500

Μακέτα σε κλίμακα 1:100

Συμπεράσματα

Η παρούσα διπλωματική εργασία είχε ως βασικούς στόχους την αντιμετώπιση του φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας στη γειτονιά της Αγίας Βαρβάρας στην Πάτρα, καθώς και την ενίσχυση της ταυτότητας και της εξωστρέφειας της περιοχής, με σκοπό τη βελτίωση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης των κατοίκων και την αποτροπή της απομόνωσης.

Η προτεινόμενη παρέμβαση επιχείρησε να προσεγγίσει τα παραπάνω ζητήματα μέσω της αξιοποίησης των αστικών κενών και της δημιουργίας δημόσιων χώρων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της τοπικής κοινότητας. Παράλληλα, η ένταξη στοιχείων της φύσης και η μίμηση των μηχανισμών των ριζικών συστημάτων των δέντρων αποτέλεσαν κεντρικές στρατηγικές για τη βελτίωση του μικροκλίματος. Η πρόταση περιλάμβανε επίσης τη μείωση της κυκλοφορίας των οχημάτων και την προώθηση βιώσιμων τρόπων μετακίνησης, όπως η πεζή μετακίνηση, η χρήση ποδηλάτου και η αξιοποίηση των δημόσιων συγκοινωνιών, συμβάλλοντας στη συνολική μείωση της θερμοκρασίας και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην περιοχή.

Η επιλογή και ένταξη ενδημικών φυτών, τα οποία είναι προσαρμοσμένα στο μεσογειακό κλίμα της Πάτρας και παρουσιάζουν υψηλή ανθεκτικότητα, αποσκοπούσε στη δημιουργία ενός τοπικού οικοσυστήματος που ενισχύει τη βιοποικιλότητα και λειτουργεί ως πνεύμονας πρασίνου για τη γειτονιά.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη δημιουργία συνθηκών κοινωνικής αλληλεπίδρασης, τόσο μέσω των λειτουργιών των δημόσιων χώρων όσο και μέσω της ένταξης αστικού εξοπλισμού που ενισχύει την επικοινωνία και τη συνύπαρξη των κατοίκων. Τα επιλεγμένα έπιπλα διαμορφώθηκαν έτσι ώστε να προωθούν τη συγκέντρωση και την αλληλεπίδραση μεταξύ των επισκεπτών, δημιουργώντας ένα δίκτυο χώρων συνάντησης και ξεκούρασης.

Επιπλέον, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στην επιλογή των υλικών, ώστε αυτά να είναι ανθεκτικά στις εξωτερικές συνθήκες, να απαιτούν χαμηλή συντήρηση και ταυτόχρονα να μην παρουσιάζουν υψηλή θερμοαγωγιμότητα, συμβάλλοντας έτσι στην περιορισμένη απορρόφηση θερμότητας και στη δημιουργία πιο άνετων μικροκλιματικών συνθηκών.

Όπως αναδείχθηκε και στο masterplan, πρόθεση της πρότασης δεν ήταν η αυθαίρετη και καθολική κάλυψη όλων των κενών χώρων με δραστηριότητες, αλλά η επιλεκτική ανάδειξή τους βάσει των αναγκών των κατοίκων. Οι δραστηριότητες που επιλέχθηκαν σχεδιάστηκαν έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις τοπικές απαιτήσεις και να δημιουργούν χώρους με λειτουργική και κοινωνική αξία. Παράλληλα, ορισμένοι κενοί χώροι διατηρήθηκαν ως αδόμητοι, χωρίς συγκεκριμένη χρήση, αλλά εμπλουτίστηκαν με φύτευση, ενισχύοντας τη συνοχή του φυσικού στοιχείου στο αστικό περιβάλλον και διατηρώντας τον ενιαίο χαρακτήρα της περιοχής.

Συνολικά, η παρούσα πρόταση αποτελεί ένα ευέλικτο και επεκτάσιμο μοντέλο αστικής ανάπλασης, το οποίο μπορεί να εφαρμοστεί και σε άλλες γειτονιές ή πόλεις που αντιμετωπίζουν αντίστοιχα προβλήματα. Η προσέγγιση αυτή μπορεί να προσαρμοστεί αναλόγως με τις κλιματικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, προσφέροντας ένα βιώσιμο πρότυπο για τον επανασχεδιασμό του αστικού χώρου.

Βιβλιογραφία

Άρθρα

Karagianni Maria, Kapsali Matina, Αστική Ανθεκτικότητα και «συν-δημιουργία» δημόσιων χώρων: η Νέα Παραλία Θεσσαλονίκης ως πεδίο συγκρούσεων. Γεωγραφίες, ResearchGate, 2018, https://www.researchgate.net/publication/333673215_Astike_An-thektikoteta_kai_syn-demiourgia_demosion_choron_e_Nea_Paralia_Thessalonikes_os_pedi_o_synkrouseon_Geographies

Karavasili Kyriaki, Διεκδίκηση δημόσιου χώρου: Οι συμμετοχικές διαδικασίες δημιουργίας τόπων, ResearchGate, 2018, https://www.researchgate.net/publication/326943116_Diek-dikese_demosiou_chorou_Oi_symmetochikes_diadikasies_demiourgias_topon

Katsavounidou Garyfallia, Basic principles for human-centered design of spaces for gathering and recreation, ResearchGate, 2023, https://www.researchgate.net/publication/374193005_Basic_principles_for_human-centered_design_of_spaces_for_gathering_and_recreation

Thoidou Elisavet, Διευρύνοντας τον δημόσιο χώρο των μητροπολιτικών περιοχών, ResearchGate, 2022, https://www.researchgate.net/publication/362412772_Dieurynton-tas_ton_demosio_choro_ton_metropolitikon_periochon

Tsakiri Efrossyni, Διερεύνηση Διαδικασίας Αστικού Σχεδιασμού για την Ενίσχυση της Ταυτότητας του Τόπου, ResearchGate, 2011, https://www.researchgate.net/publication/346022985_Diereunese_Diadikasias_Astikou_Schediasμου_gia_ten_Enischyse_tes_Tautotetas_tou_Topou,

Yiannakou Athena, Salata Konstantina, Green Infrastructure: an overview of its contribution to urban areas and an investigation of the provisions in the greek planning system, ResearchGate, 2018, https://www.researchgate.net/publication/327939543_Green_Infrastructure_an_overview_of_its_contribution_to_urban_areas_and_an_investigation_of_the_provisions_in_the_greek_planning_system_in_Greek_Prasine_Ypodome_Anaskopese_tes_symboles_stis_astikes_pe

Zavoleas Yannis, Patterns of nature: Bio-systemic design thinking in meeting sustainability challenges of an increasingly complex world, ScienceDirect, 2021, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666165921000077>

Βιβλία

Benedict A. Mark, McMahon T. Edward, Green Infrastructure Linking Landscape and Community, Island Press, 2006, https://issuu.com/tdgarden/docs/green_infrastructure_linking_landscape_and_commun

Tampakis Stylianos, Karanikola Paraskevi, Karipidou-Kanari Aikaterini, Urban green spaces and human well-being, 2023, https://www.researchgate.net/publication/368519902_Urban_green_spaces_and_human_well-being

Εικόνες 34,36: Οι Συνέπειες Της Κλιματικής Αλλαγής Στην Ελλάδα - Μια Έρευνα, διαΝΕΟσις, <https://www.dianeosis.org/2021/10/oi-synepeies-tis-klima-tikis-allagis-stin-ellada/>

Εικόνα 37: Γιαννόπουλος Αθανάσιος, Μελέτη φαινομένου θερμικής νησίδας, επίδραση στην ενεργειακή συμπεριφορά κτιρίων, <https://freader.ekt.gr/eadd/index.php?doc=51966&lang=el#p=105>

Εικόνες 38,39,40,41,42: Μετεωρολογικοί Σταθμοί Δικτύου, Meteo, <https://www.meteo.gr/Gmap.cfm>

Εικόνα 43: Creating a Pedestrian-Friendly Utopia Through the Design of 15-Minute Cities, ArchDaily, <https://www.archdaily.com/954928/creating-a-pedestrian-friendly-utopia-through-the-design-of-15-minute-cities>

Εικόνα 44: <https://showood.gr/products/wpc-dapedo-periphraxe-ependyseis/wpc--plakakia-dapedou/1462/%CF%80%CE%BB%CE%B1%CE%BA%CE%AC%CE%BA%CE%B9-wpc-%CE%BC%CE%B5-%CF%8C%CF%88%CE%B7-%CE%BE%CF%8D%CE%BB%CE%BF%CF%85-30-x-30%CE%B5%CE%BA--%CE%BB%CE%B5%CF%85%CE%BA%CF%8C%CE%BC%CF%80%CE%B5%CE%B6>

Εικόνα 45: <https://unblast.com/10-free-concrete-textures-png/>

Εικόνα 46: <https://stock.adobe.com/br/images/blue-asphalt-texture-colorful-blue-asphalt-road-texture-background/306167936>

Εικόνα 47: <https://www.creapave.com/colour-samples.html>

Ερευνητικές εργασίες

Μαρούδα Ιουλία, Βιομιμητική στην Αρχιτεκτονική - Η φύση ως Μοντέλο, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, 2015, https://issuu.com/iouliamarouda/docs/marouda_biomimicry

Μαυροπαΐδη Χριστίνα, Αρχές Βιοκλιματικού Σχεδιασμού Αστικής Πλατείας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2011, https://ikee.lib.auth.gr/record/339410/files/MAYROPAIDI_XRISTINA.pdf

Σταματοπούλου Ευθυμία, Water Sensitive Urban Design-Η ένταξη του νερού στον αστικό σχεδιασμό, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2014, https://ikee.lib.auth.gr/record/350961/files/STAMATOPOULOU_EYTHYMIA.pdf

Στρογγυλού Όλγα, αστικά κενά μικρής κλίμακας & υπολειμματικοί χώροι στην πόλη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2019, https://ikee.lib.auth.gr/record/333604/-files/STROGYLOU_OLGA.pdf

